

PILIE TINIO ATSPARUMO IR PASIPRIEŠINIMO

MODULIS

Pilietinio atsparumo ir pasipriešinimo modulis skirtas Lietuvos skautijos nariams, siekiant stiprinti jų atsparumą, kritinį mąstymą ir išgyvenimo įgūdžius.

Šiuo moduliu siekiame, kad skautai būtų pasirengę savarankiškai ir atsakingai elgtis įvairiose neeilinėse ar ekstremaliose situacijose, gebėtų įvertinti galimas grėsmes, priimti apgalvotus sprendimus ir pasirūpinti ne tik savimi, bet ir aplinkiniais. Taip pat skatinti įsitraukti į jaunesnių skautų švietimą atsparumo ir pilietinio pasirengimo klausimais. Šiame modulyje siekiama nuosekliai ugdyti tiek praktinius, tiek socialinius ir pilietinius gebėjimus.

Toliau pateikiamos gairės ir pasiekimų lygiai pritaikyti skirtingoms Lietuvos skautijos amžiaus grupėms. Medžiaga suskirstyta atsižvelgiant į skautų amžių ir gebėjimus, kuriuos siekiama ugdyti. Tokiu būdu sudaromos sąlygos nuosekliai gilinti žinias ir įgūdžius – nuo pagrindinių saugaus elgesio ir pasirengimo principų iki gebėjimo savarankiškai veikti, padėti kitiems ir perduoti įgytas žinias.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad pilietinio atsparumo ir pasirengimo temose informacija bei rekomendacijos gali keistis atsižvelgiant į besikeičiančias aplinkybes, naujausias praktikas ir oficialių institucijų nurodymus. Todėl, naudojantis šiomis gairėmis, rekomenduojama aktualią informaciją papildomai patikrinti oficialiuose valstybės institucijų puslapiuose arba kreiptis į **Lietuvos skautijos Pilietinio atsparumo ir pasipriešinimo skyrį**.

“

**SKAUTŲ NIEKAS
NENUSTEBINA – JIE TIKSLIAI
ŽINO, KĄ DARYTI, KAI
ATSITINKA KAŽKAS
NETIKĖTO**

”

*Robertas Baden-
Povelis*

MODULIO ŽENKLAS

Saga – pasirengimo ir atsakomybės simbolis

Baigęs Lietuvos skautijos pilietinio atsparumo ir pasipriešinimo modulį, skautas gauna specialų sagos ženklą, kuris įsiuvamas vietoje įprastos kišenės sagos.

Ši saga simbolizuoja įgytas **žinias**, **pasirengimą veikti** ir **atsakomybę** už save bei savo bendruomenę. Kaip saga patikimai užsega kišenę, taip pilietinis atsparumas padeda žmogui išlikti ramiam, kritiškai mąstyti, priimti atsakingus sprendimus ir tapti atrama kitiems.

Įsiūta saga primena:

*Aš žinau. Esu pasiruošęs. Aš visada **budžiu**.*

Tai ne tik modulio baigimą žymintis ženklas, bet ir kasdienis priminimas būti sąmoningu, atsakingu Lietuvos piliečiu.

TURINYS

1. JAUNESNIEJI SKAUTAI

- 1.1. METODINĖS KRYPTYS
- 1.2. VADOVO ATMINTINĖ
- 1.3. JAUNESNIESIEMS SKAUTAMS
- 1.4. PAPILDOMOS VEIKLŲ IDĖJOS
- 1.5. MODULIO VERTINIMO LAPAS
- 1.6. JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ BUDRUMO RATELIS

2. SKAUTAI

- 2.1. METODINĖS KRYPTYS
- 2.2. VADOVO ATMINTINĖ
- 2.3. SKAUTAMS
- 2.4. PAPILDOMOS VEIKLŲ IDĖJOS
- 2.5. MODULIO VERTINIMO LAPAS
- 2.6. MODULIO UŽBAIGIMO CEREMONIJA

3. PATYRĘ SKAUTAI

- 3.1. METODINĖS KRYPTYS
- 3.2. PATYRUSIEMS SKAUTAMS
- 3.3. PAPILDOMOS VEIKLŲ IDĖJOS
- 3.4. MODULIO VERTINIMO LAPAS
- 3.5. MODULIO UŽBAIGIMO CEREMONIJA

4. VYRESNIEJI SKAUTAI

- 4.1. METODINĖS KRYPTYS
- 4.2. NAUDINGOS NUORODOS
- 4.3. PAPILDOMOS VEIKLŲ IDĖJOS
- 4.4. MODULIO UŽBAIGIMO CEREMONIJA

Jaunesnieji skautai

Metodinės kryptys

Ši metodinė medžiaga skirta 6–9 metų jaunesniesiems skautams. Veiklos paremtos žaidimais, vaidmenimis, komandine patirtimi ir refleksijomis. Pagrindinis tikslas – ne gąsdinti jaunesniuosius skautus pavojais, o ugdyti jų gebėjimą ramiai reaguoti, klausyti nurodymų, rūpintis savimi ir kitais.

Rekomenduojama:

- vengti perteklinių karo vaizdinių;
- vartoti jaunesniesiems skautams suprantamą kalbą;
- veiklas pateikti kaip misijas, nuotykius ir komandinius iššūkius;
- po kiekvienos veiklos skirti laiko aptarimui;
- stiprinti ne baimę, o pasitikėjimą savimi ir komanda.

Saugumo taisyklė vadovui (Etika):

Jei pastebite, kad žaidimo ar kitos veiklos metu jaunesnysis skautas tampa pernelyg neramus, jautriai reaguoja į vykdomą veiklą ar užsisklendžia, nedelsdami sustabdykite jo dalyvavimą veikloje. Leiskite jam stebėti veiklą iš šalies arba užsiimti kita veikla.

JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ VADOVO ATMINTINĖ

Ši metodinė medžiaga yra tik įrankis. Svarbiausia jos dalis – jūsų ryšys su jaunesniaisiais skautais. Kad sueiga paliktų teigiamą įspūdį, vadovaukitės šiomis gairėmis:

- **Ramybės ratas:** kiekvieną užsiėmimą užbaikite ramiu ratu, susėdę kartu. Tai padeda jaunesniesiems skautams nusiraminti po aktyvių žaidimų ir sugrįžti į ramybės būseną.
- **Tinkamas akcentas:** pabrėžkite, kad visi šie žaidimai yra skautiško pasirengimo dalis. Kaip ruošiamės stovyklai ar žygiui, taip ruošiamės būti budrūs bet kurioje gyvenimo situacijoje. Žinojimas yra mūsų stiprybė, o ne baimės šaltinis.
- **Emocinis saugumas:** jei pastebite, kad žaidimų metu jaunesnysis skautas tapo neramus, jautrus ar užsisklendė, leiskite jam išsipasakoti. Priminkite ir patikinkite, kad suaugusieji (tėvai, vadovai, mokytojai) yra šalia, turi veiksmų planą ir pasirūpins jo saugumu.
- **„Budėk!“:** nors jaunesniųjų skautų šūkis yra „Stengsiuos!“, šiame modulyje skatiname jaunesnius skautus ugdyti budrumą ir pasirengimą veikti įvairiose situacijose. Todėl, atsižvelgiant į modulio tematiką, užsiėmimus galima užbaigti skautišku šūkiu **„Budėk!“** – **„Vis budžiu!“**, primenant, kad būti budriam reiškia būti dėmesingam, atsakingam ir pasiruošusiam pasirūpinti savimi bei padėti kitiems.

Rekomenduojamas emocijų suvaldymo, nusiraminimo žaidimas kiekvienos sueigos pabaigoje

„EMOCINIS ORO UOSTAS“

1. Po aktyvios veiklos jaunesnieji skautai pakviečiami „nutūpti“ ant kilimėlių.
2. Vadovas sako: „Įsivaizduokite, kad jūsų pirštas yra magiška plunksna. Pūskite į ją taip švelniai, kad ji tik truputį pajudėtų, bet nenuskristų.“
3. Jaunesnieji skautai lėtai įkvepia per nosį ir labai lėtai pučia į savo pirštą.
4. Tada vadovas klausia: „Kokia dabar jūsų nuotaika?“
5. Jaunesnieji skautai rodo nykštį: į viršų („Jaučiuosi stiprus ir ramus“), į šoną („Šiek tiek neramu“), į apačią („Man baisu“).
6. Jei yra nuleistų nykščių, grupė kartu „nupučia“ baimę dar kelis kartus, giliai ir ramiai kvėpuodama.

Aptarimas po žaidimo:

- Ar dabar širdelė plaka lėčiau?
- Ar dabar lengviau klausytis, ką sako vadovas?
- Kurią šios dienos „supergalią“ (išmoktą įgūdį) labiausiai norėtum papasakoti savo tėvams?
- Ką darytum, jei pamatytum, kad tavo draugui vis dar truputį baisu?

KODĖL TAI SVARBU?

Stresinėje situacijoje svarbu suvaldyti paniką, kad būtų galima ramiai įvertinti situaciją ir priimti tinkamus sprendimus.

TIKSLAS

Atpažinti savo baimę ir išmokti ją „nutupdyti“ naudojant ramų kvėpavimą.

VADOVUI SVARBU

- Tai puikus įrankis grupės emocinei būsenai po jautrių temų įvertinti.
- Niekada nesijuokti, jei jaunesnysis skautas sako, kad jam baisu, – skatinti jį ramiai kvėpuoti kartu su visais.

1. Žino tėvų (globėjų) vardus ir pavardes, atmintinai moka jų telefono numerius ir gyvenamosios vietos adresus

1.1. „TELEFONŲ KNYGA GALVOJE“

1. Vadovas paaiškina, kodėl svarbu mokėti artimųjų telefono numerius.
2. Kiekvienas jaunesnysis skautas pasirenka vieną telefono numerį.
3. Skaičiai paverčiami ritmu arba trumpa dainele.
4. Jaunesnieji skautai pristato savo ritmą kitiems.
5. Po kelių pakartojimų vadovas patikrina, kiek telefono numerio skaitmenų jaunesnieji skautai įsiminė.

Aptarimas po žaidimo:

- Kas padėjo lengviausiai įsiminti telefono numerį?
- Ar ritmas padėjo?
- Kada gyvenime gali prireikti šios informacijos?

KODĖL TAI SVARBU?

Kritinėje situacijoje jaunesnysis skautas turi gebėti pasakyti svarbiausius kontaktinius duomenis net ir neturėdamas telefono.

PRIEMONĖS

- Popieriaus lapai;
- rašikliai;
- galima naudoti būgnelį arba plojimus.

VADOVUI SVARBU

- Nespausti jaunesniųjų skautų garsiai sakyti jautrios informacijos visai grupei.
- Leisti jaunesniesiems skautams mokytis dalytis informacija savo tempu.
- Akcentuoti ne klaidas, o įsiminimo būdus.

REKOMENDACIJA VADOVUI

Priminti tėvams (globėjams), kad į jaunesniojo skauto kuprinę ar drabužių kišenę įdėtų lapelį su svarbiausiais tėvų (globėjų), skautų vadovo ir bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 bei reikalingais adresais. Žaidimas padeda lavinti atmintį, tačiau stresinėje situacijoje informaciją gali būti sunkiau prisiminti, todėl svarbu turėti ir užrašytus kontaktinius duomenis.

1. Žino tėvų (globėjų) vardus ir pavardes, atmintinai moka jų telefono numerius ir gyvenamosios vietos adresus

1.2. „TIESA AR MELAS?“

1. Kiekvienas žaidėjas pasako tris teiginius apie save.
2. Du teiginiai turi būti teisingi, vienas – melagingas.
3. Kiti jaunesnieji skautai spėja, kuris teiginys yra neteisingas.
4. Už teisingą spėjimą skiriamas taškas.
5. Žaidimas tęsiamas, kol visi sudalyvauja.

Aptarimas po žaidimo:

- Kas padėjo atpažinti melą?
- Kodėl svarbu atidžiai klausytis?
- Kada gyvenime reikia tikrinti informaciją?

KODĖL TAI SVARBU?

Gebėjimas įsiminti faktus ir kritiškai klausytis padeda saugiau elgtis įvairiose situacijose.

PRIEMONĖS

- Popierius rezultatams;
- rašikliai.

VADOVUI SVARBU

- Užtikrinti, kad jaunesnieji skautai nesakytų jautrios asmeninės informacijos.
- Neleisti jaunesniesiems skautams šaipytis iš kitų atsakymų.
- Akcentuoti žaidimo smagumą ir budrumą.

2. Yra aptarę su tėvais (globėjais), kaip elgtis prasidėjus ekstremaliai situacijai, ir yra susipažinę su šeimos veiksmų planu

2.1. „SLAPTAS AGENTAS: MARŠRUTAS“

1. Vadovas paruošia maršrutą.
2. Jaunesnieji skautai turi pasiekti saugią vietą, vengdami kliūčių.
3. Pakeliui jie turi įvardyti:
 - kur būtų vanduo;
 - kur būtų vaistinė;
 - kur būtų saugi vieta.
4. Užduotis gali būti atliekama komandomis.

Aptarimas po žaidimo:

- Kur buvo sunkiausia orientuotis?
- Kas padėjo prisiminti kelią?
- Kodėl svarbu turėti sutartą susitikimo vietą?

KODĖL TAI SVARBU?

Jaunesniajam skautui svarbu žinoti, kur eiti ir ką daryti pasimetus ar susidarius ekstremaliajai situacijai.

PRIEMONĖS

- Kreida arba lipni juosta;
- paprastas patalpų ar kiemo planas;
- kliūtys.

VADOVUI SVARBU

- Naudoti jaunesniesiems skautams pažįstamą aplinką.
- Nėkurti bauginančių scenarijų.
- Akcentuoti komandinį veikimą.

2. Yra aptarę su tėvais (globėjais), kaip elgtis prasidėjus ekstremaliai situacijai, ir yra susipažinę su šeimos veiksmų planu

2.2. „LOBIO PAIEŠKA“

1. Jaunesnieji skautai nupiešia savo „lobio žemėlapy“.
2. Žemėlapyje pažymi:
 - susitikimo vietą;
 - saugų žmogų;
 - vietą, kur galima rasti vandens;
 - vietą poilsiui.
3. Jaunesnieji skautai sukuria simbolius nykštukams ir pagalbininkams.
4. Kiekvienas pristato savo maršrutą.

Aptarimas po žaidimo:

- Kur būtų saugiausia vieta?
- Kaip suprasti, į ką galima kreiptis pagalbos?
- Ką svarbiausia prisiminti?

KODĖL TAI SVARBU?

Gebėjimas orientuotis ir žinoti, kur ieškoti pagalbos, stiprina savarankiškumą.

PRIEMONĖS

- Popierius;
- pieštukai;
- lipdukai arba simboliai.

VADOVUI SVARBU

- Leisti jaunesniesiems skautams kurti fantazijos elementus.
- Vengti realistiškų katastrofų scenarijų.
- Pabrėžti pagalbos ieškojimą.

2. Yra aptarę su tėvais (globėjais), kaip elgtis prasidejus ekstremaliai situacijai, ir yra susipažinę su šeimos veiksmų planu

2.3. „KAS Į KUPRINĘ, O KAS Į SPINTĄ?“

1. Vadovas rato viduryje išdėlioja visus daiktus.
2. Jaunesnieji skautai suskirstomi į komandas arba užduotį atlieka po vieną.
3. Užduotis – iš visos daiktų krūvos išrinkti 5–7 svarbiausius daiktus, kurie tilptų į kuprinę ir padėtų „išgyventi nuotykyje“.
4. Kiekvieno pasirinkto daikto reikalingumą reikia pagrįsti (pvz.: „Vanduo – kad netrokštume“, „Švilpukas – kad prisišauktume pagalbą“).
5. Vadovas paaiškina, kad vieną nedidelį žaislą pasiimti galima (dėl drąsos!), tačiau kiti daiktai turi būti praktiški.

Aptarimas po žaidimo:

- Kodėl neėmėme visų žaislų ir sunkių knygų? (Nes kuprinė būtų per sunki nešti.)
- Kokie trys daiktai yra patys svarbiausi?
- Kas tavo pasirinktoje kuprinėje padėtų ne tik tau, bet ir tavo draugui?

KODĖL TAI SVARBU?

Ekstremaliosios situacijos metu svarbu pasiimti tik tai, kas padės išlikti saugiam, sveikam ir sočiam.

PRIEMONĖS

- Kuprinė;
- įvairūs daiktai, vadovaukitės [lt72.lt](https://www.lt72.lt) pateikta informacija.

VADOVUI SVARBU

- Akcentuoti, kad daiktai turi būti lengvi.
- Pabrėžti švilpuko ir prožektoriaus svarbą (šviesos ir garso signalai).
- Priminti, kad svarbiausia „išgyvenimo krepšio“ dalis yra vanduo.

3. Žino, kur eiti ir kaip elgtis susidarius ekstremaliai situacijai

3.1. „SAUGUMO KLIŪČIŲ RUOŽAS“

1. Vadovas sudėlioja kliūtis ir parodo saugų maršrutą tarp jų.
2. Jaunesnieji skautai juda erdvėje.
3. Išgirdę signalą, turi saugiai pasiekti numatytą vietą.
4. Galima pridėti užduotis:
 - judėti tyliai;
 - judėti pritūpus;
 - padėti komandos draugui.

Aptarimas po žaidimo:

- Kas padėjo greitai sureaguoti?
- Kodėl svarbu klausyti signalų?
- Kaip tu padėjai savo draugui suspėti kartu su visais?
- Ką tavo draugas padarė, kad tu jaustumėsi drąsiau?

KODĖL TAI SVARBU?

Kartojami judesiai padeda formuoti saugaus elgesio refleksus.

PRIEMONĖS

- Kūgiai arba kitos kliūtys;
- kėdės;
- švilpukas.

VADOVUI SVARBU

- Neorganizuoti veiklos per greitai.
- Stebėti jaunesniųjų skautų emocinę būseną.
- Pabrėžti saugų judėjimą.

3. Žino, kur eiti ir kaip elgtis susidarius ekstremaliai situacijai

3.2. „PAVOJŲ DETEKTYVAS“

1. Vadovas paskiria teritoriją.
2. Jaunesnieji skautai ieško vietų, kurios galėtų būti nesaugios.
3. Surastas vietas pažymi lipdukais.
4. Grupė aptaria, kodėl tos vietos gali būti pavojingos.

Aptarimas po žaidimo:

- Kurios vietos buvo pavojingiausios?
- Kaip būtų galima jas padaryti saugesnes?
- Ką svarbu prisiminti?

KODĖL TAI SVARBU?

Gebėjimas atpažinti pavojingas vietas padeda priimti saugesnius sprendimus.

PRIEMONĖS

- Lipnūs lapeliai;
- pieštukai.

VADOVUI SVARBU

- Nekritikuoti jaunesniųjų skautų atsakymų.
- Skatinti argumentuoti savo pasirinkimus.
- Kalbėti apie prevenciją, o ne baimę.

3. Žino, kur eiti ir kaip elgtis susidarius ekstremaliai situacijai

3.3. „PELĖ IR KATINAS“

1. Vadovas aptaria saugias slėptuves.
2. Vienas žmogus tampa katinu.
3. Likę jaunesnieji skautai tyliai slepiasi.
4. Katinas ieško pelių.
5. Negalima kalbėti ar judinti daiktų.
6. Po žaidimo aptariama, kurios vietos buvo saugiausios.

Aptarimas po žaidimo:

- Kas padėjo išlikti tyliam?
- Kur slėptis buvo saugiausia?
- Kaip jautėsi kūnas, kai reikėjo sustingti?

KODĖL TAI SVARBU?

Kritinėse situacijose jaunesniajam skautui svarbu nepadėti, o gebėti trumpam sustingti, pasislėpti ir išlikti tyliai.

PRIEMONĖS

- Kėdės;
- stalai;
- saugios slėptuvės.

VADOVUI SVARBU

- Nevartoti gąsdinančių terminų.
- Neuždaryti jaunesniųjų skautų ankštose vietose.
- Stebėti jautresnius jaunesnius skautus.

3. Žino, kur eiti ir kaip elgtis susidarius ekstremaliai situacijai

3.4. „NENUTRŪKSTAMA GRANDINĖ“

1. Jaunesnieji skautai sustoja į eilę ir tvirtai paima priekyje stovintį draugą už pečių arba kuprinės diržų.
2. Vadovas duoda užduotį nueiti nuo taško A iki taško B, įveikiant kliūtis (pvz., apeiti kėdes, pralįsti po stalu).
3. **Svarbiausia taisyklė:** jei kas nors paleidžia draugą, visa grandinė sustoja ir sušunka „Stop!“. Judėti galima tik tada, kai grandinė vėl susijungia.
4. Užduotį galima pasunkinti užgesinant šviesą arba paprašant užsimerkti visiems, išskyrus pirmąjį eilėje.

Aptarimas po žaidimo:

- Kas buvo sunkiausia saugant grandinę?
- Kodėl negalima tiesiog bėgti vienam?
- Ką darytum, jei tavo draugas pavargtų ar išsigąstų viduryje kelio?
- Kaip jautėtės, kai grandinė nutrūko ir teko vieniems kitų laukti?

KODĖL TAI SVARBU?

Ekstremalių situacijų metu svarbiausia neatsilikti ir nepamesti savo draugų. Jaunesnysis skautas mokosi judėti grupėje nepasimetant ir jausti atsakomybę už šalia esantį draugą.

PRIEMONĖS

- Virvė (pasirinktinai);
- kliūtys (kėdės, tuneliai, virvės, po kuriomis reikia pralįsti).

VADOVUI SVARBU

- Stebėti, kad jaunesnieji skautai netampytų vieni kitų už drabužių per stipriai.
- Pabrėžti, kad pirmasis eilėje (vadovas arba skiltininkas) turi judėti tokiu tempu, kad spėtų visi.

4. Žino, kaip elgtis išgirdus civilinės saugos signalą ir atpažįsta pagalbos tarnybas

4.1. „SIGNALŲ MEDŽIOTOJAI“

1. Vadovas supažindina jaunesnius skautus su pagrindiniu signalu „Dėmesio visiems“ (kaukiančia sirena).
2. Jaunesnieji skautai juda erdvėje (žaidžia, bėgioja).
3. Išgirdę sirenos garsą, visi turi sustoti, nutolti nuo langų (jei yra viduje) ir prieiti prie vadovo išklausti „žinios“.
4. Jei skamba kiti garsai (pvz., muzika ar paukščiai), jaunesnieji skautai tęsia veiklą.
5. Žaidimas kartojamas keičiant garsus ir greitinant reakciją.
6. Vadovas paleidžia skirtingus garsus:
 - sirenas;
 - policijos;
 - greitosios;
 - gaisrinės signalus.
7. Jaunesnieji skautai spėja, ką girdėjo.
8. Aptariama, ką reikėtų daryti išgirdus civilinės saugos signalą.
9. Jaunesnieji skautai mokosi:
 - sustoti;
 - klausytis;
 - ieškoti suaugusiojo.

Aptarimas po žaidimo:

- Kurį garsą buvo lengviausia atpažinti?
- Ar lengva buvo atskirti sireną nuo kitų garsų?
- Kodėl svarbu klausyti signalų?
- Ką pirmiausia darytum, jei išgirstum tokį garsą būdamas lauke?
- Kodėl svarbu iškart prieiti prie suaugusiojo?

KODĖL TAI SVARBU?

Išgirdus signalą svarbu nesutrikti ir žinoti, kad reikia ieškoti informacijos bei klausyti suaugusiųjų.

Tęsinys kitame puslapyje

4. Žino, kaip elgtis išgirdus civilinės saugos signalą ir atpažįsta pagalbos tarnybas

PRIEMONĖS

- Garso įrašai (civilinės saugos sirenos, žinybinių automobilių garso signalai, bažnyčios varpai)
- Telefonas arba kolonėlė
- Kortelės su simboliais (pvz., ausis – klausyti, namas – grįžti, radijas – įsijungti informaciją)

VADOVUI SVARBU

- Naudoti tik trumpus signalus.
- Neleisti garsų per stipriai.
- Nekurti stresinės atmosferos.

4. Žino, kaip elgtis išgirdus civilinės saugos signalą ir atpažįsta pagalbos tarnybas

4.2. „SAUGŪS PAGALBININKAI“

1. Vadovas parodo:

- Lietuvos karių;
- policininkų;
- medikų;
- ugniagesių nuotraukas.

2. Vilkai turi atlikti sutartą veiksmą:

- Ugniagesiai – imituoti vandens pylimą;
- Policija – pridėti ranką prie kaktos (saliutuoti);
- Greitoji – užsidėti įsivaizduojamą kaukę.

3. Jaunesnieji skautai turi pasakyti, kuo šie žmonės padeda.

4. Galima žaisti poravimo ar bingo žaidimą.

5. Jaunesnieji skautai spalvina uniformas.

Aptarimas po žaidimo:

- Į ką galima kreiptis pagalbos?
- Kaip atpažinti pareigūnus?
- Kodėl svarbu nebijoti prašyti pagalbos?

KODĖL TAI SVARBU?

Jaunesniajam skautui svarbu žinoti, kas gali padėti nelaimės ar pasimetimo atveju, į ką kreiptis pagalbos, jei šalia nėra tėvų ar vadovo.

PRIEMONĖS

- Nuotraukos arba kortelės;
- Spalvinimo lapai;
- Lipdukai.

VADOVUI SVARBU

- Akcentuoti pasitikėjimą pagalbos tarnybomis.
- Jei įmanoma, organizuoti susitikimą su pareigūnais.
- Leisti jaunesniesiems skautams užduoti klausimus.
- Jei pastebima, kad jaunesnysis skautas tapo neramus, leiskite jam išsipasakoti ir patikinkite, kad suaugusieji visada yra šalia, kad jį apsaugotų.

4. Žino, kaip elgtis išgirdus civilinės saugos signalą ir atpažįsta pagalbos tarnybas

4.3. „112“

1. Vadovas paaiškina, kada reikia skambinti numeriu 112.
2. Jaunesnieji skautai kartu kartoja:
 - viena (1) burna;
 - viena (1) nosis;
 - dvi (2) akys.
3. Jaunesnieji skautai vaidina trumpus pokalbius su Bendrojo pagalbos centro operatoriumi.
4. Mokomasi pasakyti:
 - kas nutiko;
 - kur esi;
 - savo vardą.

Aptarimas po žaidimo:

- Kada reikia skambinti numeriu 112?
- Ką svarbiausia pasakyti?
- Kodėl negalima skambinti numeriu 112 juokais?

KODĖL TAI SVARBU?

Jaunesnysis skautas turi žinoti, kaip išsikviesti pagalbą.

PRIEMONĖS

- Kortelės su skaičiais;
- žaislinis telefonas.

VADOVUI SVARBU

- Nenaudoti tikrų skambučių numeriu 112.
- Informaciją pakartoti kelis kartus.
- Pabrėžti, kad kalbėti reikia ramiai.
- Paaiškinti jaunesniesiems skautams:
- numeriu 112 galima paskambinti ir be SIM kortelės bei iš užrakinto telefono;
- skambinant numeriu 112, tam tikrais atvejais gali būti nustatoma skambinančiojo buvimo vieta, todėl pagalbą galima suteikti ir tuomet, kai vaikas nežino tikslaus savo buvimo vietos adreso.

5. Žino, kaip elgtis, jei netoliese įvyko sproginas arba susidarė kita pavojinga situacija

5.1. „VĖŽLYS Į NAMELĮ“

1. Vadovas paaiškina, kaip elgtis:

- sustoti;
- pritūpti;
- užsidengti galvą;
- ieškoti saugios vietos.

2. Išgirdę sutartą signalą, jaunesnieji skautai turi kuo greičiau atlikti nurodytus veiksmus.

3. Po žaidimo aptariama:

- kurios vietos buvo saugiausios;
- kaip pavyko išlikti ramiams.

Aptarimas po žaidimo:

- Kas padėjo greitai sureaguoti?
- Kodėl svarbu saugoti galvą?
- Kuriose vietose jautėtės saugiausiai?

KODĖL TAI SVARBU?

Netikėto triukšmo ar pavojaus metu jaunesniajam skautui svarbu ne bėgti bet kur, o sustoti, prisidengti ir klausyti vadovo nurodymų.

PRIEMONĖS

- Kilimėliai arba pledai;
- kėdės arba stalai;
- garso signalas arba sutartas žodis.

VADOVUI SVARBU

- Nevartoti jaunesniesiems skautams galinčių kelti baimę ar nerimą detalių.
- Pabrėžti saugumą ir tinkamą elgesį, o ne kelti baimę.
- Neorganizuoti pernelyg realistiškų ar bauginančių situacijų.

5. Žino, kaip elgtis, jei netoliese įvyko sproginas arba susidarė kita pavojinga situacija

5.2. „TYLIOJI MISIJA“

1. Vadovas paskelbia „tyliąją misiją“.
2. Jaunesnieji skautai turi:
 - greitai ir ramiai pasitraukti į nurodytą saugią vietą;
 - išjungti įrenginių garsus;
 - tylėti;
 - stebėti ir klausyti vadovo sutartų ženklų bei nurodymų.
3. Vadovas stebi, ar grupė geba išlikti rami ir laikytis nurodymų.
4. Po kelių minučių žaidimas užbaigiamas.

Aptarimas po žaidimo:

- Kas buvo sunkiausia?
- Kaip sekėsi išlikti tyliems ir ramiems?
- Kodėl pavojingoje situacijoje svarbu klausyti vadovo ar kito atsakingo asmens nurodymų?

KODĖL TAI SVARBU?

Kai kuriose pavojingose situacijose svarbu išlikti ramiam, netriukšmauti, neatkreipti į save dėmesio ir atidžiai klausyti vadovo ar kito atsakingo asmens nurodymų.

PRIEMONĖS

- Stalai;
- kėdės;
- iš anksto parinktos saugios vietos.

VADOVUI SVARBU

- Nenaudoti ginklų ar kitų pavojingų objektų imitacijų.
- Veiklos nesieti su šaudymu ar kitais vaikams galinčiais kelti baimę scenarijais.
- Veiklą pateikti kaip saugaus elgesio ir gebėjimo klausyti nurodymų pratimą.
- Po veiklos skirti laiko aptarimui ir leisti jaunesniesiems skautams pasidalyti savo savijauta bei kilusiais klausimais.

5. Žino, kaip elgtis, jei netoliese įvyko sprogimas arba susidarė kita pavojinga situacija

5.3. „SAUGUS KAMPAS“

1. Vadovas parodo patalpą ir paaiškina užduotį.
2. Jaunesnieji skautai ieško vietos:
 - kurios nesimato pro duris;
 - kuri yra toliau nuo langų;
 - kurioje galima ramiai ir tyliai susiburti.
3. Kartu aptariama, kuo pasirinktos vietos skiriasi ir kodėl viena vieta tam tikroje situacijoje gali būti saugesnė už kitą.

Aptarimas po žaidimo:

- Kuri vieta atrodė saugiausia? Kodėl?
- Kodėl tam tikrose pavojingose situacijose nesaugu būti prie langų?
- Kaip komandos nariai gali padėti vieni kitiems?

KODĖL TAI SVARBU?

Gebėjimas įvertinti aplinką ir pasirinkti saugesnę vietą padeda greičiau bei ramiau reaguoti į netikėtą pavojų.

PRIEMONĖS

- Klasė arba sueigos patalpa;
- patalpoje esantys baldai;
- durys ir kiti patalpos elementai, padedantys mokyti įvertinti aplinką.

VADOVUI SVARBU

- Nenaudoti bauginančių ar pernelyg realistiškų scenarijų.
- Akcentuoti aplinkos stebėjimą, budrumą ir gebėjimą ramiai įvertinti situaciją.
- Paaiškinti, kad saugiausia vieta priklauso nuo konkretaus pavojaus ir atsakingų asmenų nurodymų.
- Užtikrinti jaunesniųjų skautų fizinį saugumą visos veiklos metu.

6. Žino, kaip elgtis patekus po nuolaužomis

6.1. „URVO TYRINĖTOJAS“

1. Vadovas iš saugių priemonių sukuria simbolinį „urvą“.
2. Jaunesnieji skautai mokosi:
 - pasirinkti saugią kūno padėtį;
 - rankomis apsaugoti galvą ir kaklą;
 - prisidengti nosį ir burną audiniu, kad į kvėpavimo takus patektų kuo mažiau dulkių.
3. Trumpą laiką jaunesnieji skautai pabūna ramiai ir tyliai, mokosi napanikuoti ir tausoti jėgas.
4. Aptariama, kas padėjo išlikti ramiems.

Aptarimas po žaidimo:

- Kaip jautėtės būdami mažesnėje erdvėje?
- Kodėl svarbu išlikti ramiems ir tausoti jėgas?
- Kaip galima apsaugoti kvėpavimo takus nuo dulkių?
- Kaip galima pranešti kitiems apie savo buvimo vietą?

KODĖL TAI SVARBU?

Patekus po nuolaužomis svarbu napanikuoti, saugoti save, ramiai kvėpuoti ir tausoti jėgas.

PRIEMONĖS

- Antklodės;
- pagalvės;
- stalas arba suolai.

VADOVUI SVARBU

- Neuždaryti jaunesniųjų skautų ankštose ar uždaroje vietose.
- Naudoti tik minkštas ir saugias priemones, kurios negali užkristi ar sužeisti.
- Stebėti jaunesniųjų skautų savijautą ir leisti bet kuriuo metu pasitraukti iš veiklos.
- Akcentuoti ramybę, saugų elgesį ir pagalbos laukimą, o ne kurti baimę ar imituoti tikrą nelaimę.

6. Žino, kaip elgtis patekus po nuolaužomis

6.2. „ŽINUTĖ IŠ AKMENŲ PILIES“

1. Vadovas parodo paprastą beldimo ritmą.
2. Jaunesnieji skautai mokosi jį atkartoti.
3. Vienas jaunesnysis skautas įsitaisto saugiai įrengtame simboliniame „urve“.
4. Kiti jaunesnieji skautai klausosi ir bando išgirsti bei atpažinti siunčiamą signalą.
5. Aptariama, kodėl svarbu išlikti ramiems ir tausoti jėgas.

Aptarimas po žaidimo:

- Kurį garsą buvo lengviausia išgirsti?
- Kodėl pavojingoje situacijoje nereikėtų nuolat šaukti?
- Jei po ranka neturėtum metalinio puodelio, į kokį kitą daiktą ar paviršių galėtum belsti, kad garsas būtų gerai girdimas?
- Kaip padėjote vieni kitiems išlikti tyliems, kol vienas jaunesnysis skautas siuntė signalą?
- Kaip jautėtės būdami tyliai?

KODĖL TAI SVARBU?

Patekus į situaciją, kai sunku išsikviesti pagalbą, svarbu tausoti jėgas. Beldimas į tinkamą paviršių gali būti girdimas geriau nei nuolatinis šaukimas ir padėti gelbėtojams nustatyti žmogaus buvimo vietą.

PRIEMONĖS

- Šaukštas;
- metalinis puodelis arba kitas saugus, gerai garsą skleidžiantis daiktas;
- stalas.

VADOVUI SVARBU

- Vengti bauginančių ar pernelyg realistiškų scenarijų.
- Pabrėžti ramaus kvėpavimo ir jėgų tausojo svarbą.
- Paaiškinti, kad belsti reikėtų tik tuomet, kai tai galima daryti saugiai.
- Veiklą pateikti kaip žaidimą, skirtą mokytis signalizuoti apie savo buvimo vietą.

6. Žino, kaip elgtis patekus po nuolaužomis

6.3. „LĖTAS KVĖPAVIMAS“

1. Jaunesnieji skautai patogiai atsisėda.
2. Vadovas parodo paprastą ramaus kvėpavimo pratimą:
 - lėtai įkvėpti;
 - trumpam sulaikyti kvėpavimą;
 - lėtai iškvėpti.
3. Jaunesnieji skautai kartu su vadovu skaičiuoja ir stengiasi kvėpuoti ramiai.
4. Pratimas pakartojamas kelis kartus.

Aptarimas po žaidimo:

- Kaip jautėtės po pratimo?
- Ar buvo lengviau nusiraminti?
- Kada toks kvėpavimas gali padėti?
- Kodėl pavojingoje situacijoje svarbu stengtis išlikti ramiam?

KODĖL TAI SVARBU?

Lėtas ir ramus kvėpavimas gali padėti nusiraminti, sumažinti įtampą ir aiškiau mąstyti stresinėje ar pavojingoje situacijoje.

PRIEMONĖS

- Kilimėliai arba pledai;
- rami vieta veiklai.

VADOVUI SVARBU

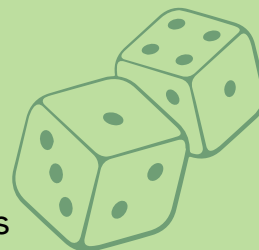
- Nevertinti jaunesniųjų skautų pagal tai, kaip jiems pavyko atlikti pratimą.
- Leisti jaunesniesiems skautams kvėpuoti jiems patogiu tempu ir neversti sulaikyti kvėpavimo, jei tai nemalonu.
- Sukurti ramią ir saugią atmosferą.
- Paaikškinti, kad kvėpavimo pratimas yra vienas iš būdų nusiraminti ir susikaupti stresinėje situacijoje.

6. Žino, kaip elgtis patekus po nuolaužomis

6.4. „ŠVYTURIAI TAMSOJE“

1. Patalpa pritemdoma. Vadovas atsistoja kitame patalpos gale ir tampa „švyturiu“.
2. Jaunesnieji skautai turi pasiekti vadovą, tačiau judėti gali tik tada, kai vadovas trumpam įjungia prožektorių ir duoda sutartą signalą. Šviesai užgesus, jaunesnieji skautai sustoja.
3. Galima susitarti dėl skirtingų šviesos signalų reikšmių, pavyzdžiui:
 - vienas trumpas blykstelėjimas – žengti žingsnį į priekį;
 - du trumpi blykstelėjimai – sustoti ir pritūpti.
4. Žaidimą galima pakartoti leidžiant jaunesniesiems skautams patiems naudotis prožektoriais ir saugiai rodyti kelią kitiems grupės nariams.

Aptarimas po žaidimo:

- Kaip jautėtės pritemdytoje patalpoje?
- Ar šviesos signalai padėjo jaustis ramiau ir lengviau orientuotis?
- Kodėl naudinga žinoti, kur namuose laikomas prožektorius?
- Kokius kitus saugius šviesos šaltinius galėtume panaudoti dingus elektrai?
- Kaip šviesa gali padėti visai grupei saugiai judėti ir orientuotis?

KODĖL TAI SVARBU?

Ekstremaliosios situacijos metu gali sutrikti elektros tiekimas, todėl jaunesniajam skautui svarbu mokėti išlikti ramiam tamsoje, saugiai orientuotis aplinkoje ir naudotis turimais šviesos šaltiniais.

PRIEMONĖS

- Keli prožektoriai;
- saugi patalpa, kurią galima pritemdyti.

VADOVUI SVARBU

- Patalpos visiškai neužtemdyti – turi likti tiek šviesos, kad vadovas galėtų stebėti jaunesnius skautus ir užtikrinti jų saugumą.
- Prieš veiklą pašalinti daiktus, už kurių galima užkliūti, ir įsitikinti, kad erdvėje nėra kitų kliūčių ar pavojingų vietų.
- Nešviesti prožektoriumi tiesiai į akis.
- Jei jaunesnysis skautas bijo tamsos ar jaučiasi nejaukiai, leisti jam judėti kartu su vadovu ar kitu grupės nariu arba naudotis savo prožektoriumi.
- Pabrėžti ramų ir atsargų judėjimą, o ne greitį.

7. Žino, kaip elgtis pastebėjus įtartiną daiktą, galimą sprogmenį ar įtartinai besielgiantį asmenį

7.1. „DETEKTYVO AKIS“

Jaunesnieji skautai tampa saugumo detektyvais, kurie mokosi pastebėti neįprastus daiktus ir taikyti saugaus elgesio taisyklę:

„Pastebėk – pasitrauk – pranešk“.

1. Vadovas patalpoje iš anksto padeda „neįprastą daiktą“.
2. Jaunesnieji skautai turi jį pastebėti, tačiau nesiartinti ir neliesti.
3. Pastebėję daiktą, jaunesnieji skautai:
 - jo noliečia ir nejudina;
 - saugiai atsitraukia;
 - įspėja kitus nesiartinti;
 - praneša vadovui ar kitam atsakingam suaugusiajam.
4. Kartu aptariama, kodėl svarbu neliesti ir netyrinėti nepažįstamų ar įtartinų daiktų.

Aptarimas po žaidimo:

- Kas padėjo pastebėti neįprastą daiktą?
- Kodėl negalima jo liesti, judinti ar atidaryti?
- Ką reikia daryti pastebėjus įtartiną daiktą?
- Kam reikėtų apie jį pranešti tikroje situacijoje?
- Kodėl svarbu perspėti kitus nesiartinti?

KODĖL TAI SVARBU?

Jaunesniajam skautui svarbu suprasti, kad pastebėjus nepažįstamą ar įtartiną daiktą jo negalima liesti, judinti, atidaryti ar kitaip tyrinėti. Svarbiausia – saugiai atsitraukti ir apie pastebėtą daiktą pranešti suaugusiajam.

PRIEMONĖS

- Kuprinė, dėžutė ar kitas saugus kasdienis daiktas;
- keli įprasti daiktai;
- lipdukai arba ženklai.

VADOVUI SVARBU

- Nevartoti jaunesniesiems skautams galinčių kelti baimę detalių.
- Nenaudoti tikrų pavojingų daiktų ir nekurti realistiškų sprogmenų imitacijų.
- Pabrėžti paprastą veiksmų seką: pastebėti, neliesti, pasitraukti ir pranešti.
- Paaiškinti, kad tikroje situacijoje jaunesnysis skautas neturėtų pats bandyti nustatyti, ar daiktas iš tiesų pavojingas.
- Akcentuoti saugų atsitraukimą, kitų perspėjimą ir kreipimąsi pagalbos.

7. Žino, kaip elgtis pastebėjus įtartiną daiktą, galimą sprogmenį ar įtartinai besielgiantį asmenį

7.2. „SAUGUS ATSTUMAS“

1. Aplink jaunesnįjį skautą virve, kreida ar kitu būdu pažymima simbolinė „saugumo zona“.
2. Vadovas pateikia įvairias kasdienes situacijas ir jas kartu su jaunesniaisiais skautais aptaria.
3. Jei nepažįstamas žmogus prieina per arti, prašo eiti kartu ar jaunesnysis skautas dėl jo elgesio pasijunta nesaugiai, mokomasi:
 - atsitraukti ir išlaikyti saugų atstumą;
 - aiškiai ir garsiai pasakyti „NE“;
 - neiti kartu su nepažįstamu žmogumi;
 - kreiptis į patikimą suaugusįjį ir papasakoti, kas nutiko.
4. Aptariamos skirtingos situacijos ir galimi saugaus elgesio būdai.

Aptarimas po žaidimo:

- Koks atstumas jums atrodo saugus?
- Kokiose situacijose reikėtų atsitraukti ir kreiptis pagalbos?
- Kaip galima suprasti, kad dėl kito žmogaus elgesio jaučiatės nejaukiai ar nesaugiai?
- Ką galite daryti, jei nuojauta sako, kad situacija nėra saugi?
- Kas yra patikimi suaugusieji, į kuriuos galima kreiptis pagalbos?
- Ką daryti, jei šalia nėra tėvų, globėjų ar vadovo?

KODĖL TAI SVARBU?

Jaunesniajam skautui svarbu žinoti, kad jei kito žmogaus elgesys kelia nerimą, baimę ar verčia jaustis nesaugiai, jis turi teisę atsitraukti, aiškiai pasakyti „NE“ ir kreiptis pagalbos į patikimą suaugusįjį.

PRIEMONĖS

- Virvė arba kreida;
- kortelės su skirtingomis situacijomis.

Tęsinys kitame puslapyje

7. Žino, kaip elgtis pastebėjus įtartiną daiktą, galimą sprogmenį ar įtartinai besielgiantį asmenį

VADOVUI SVARBU

- Nekurti jaunesniesiems skautams kaltės jausmo ir pabrėžti, kad jie visada gali kreiptis pagalbos.
- Neformuoti nuostatos, kad žmogaus pavojingumą galima nustatyti pagal jo išvaizdą. Svarbu vertinti žmogaus elgesį ir situaciją.
- Mokyti jaunesniuosius skautus atpažinti situacijas, kuriose jie jaučiasi nejaukiai ar nesaugiai, ir į tokius pojūčius reaguoti.
- Aptarti, kas gali būti patikimas suaugusysis: tėvai ar globėjai, skautų vadovas, mokytojas, policijos pareigūnas ar kitas atsakingas asmuo.
- Pabrėžti, kad jaunesniojo skauto užduotis nėra pačiam aiškintis situaciją ar susidurti su įtartinai besielgiančiu asmeniu – svarbiausia atsitraukti į saugią vietą ir pranešti suaugusiajam.

7. Žino, kaip elgtis pastebėjus įtartiną daiktą, galimą sprogmenį ar įtartinai besielgiantį asmenį

7.3. „KAS PASIKEITĖ?“

1. Vienas žmogus atsistoja prieš grupę.
2. Jaunesnieji skautai jį stebi 30 sekundžių ir stengiasi įsiminti kuo daugiau išvaizdos detalių.
3. Jaunesnieji skautai nusišuka.
4. Stebimas žmogus pakeičia vieną išvaizdos detalę, pavyzdžiui, nusiima kepurę, užsiriša šaliką ar užsideda akinius.
5. Jaunesnieji skautai atsisuka ir bando įvardyti, kas pasikeitė.
6. Žaidimą galima kartoti keičiant skirtingas detales.

Aptarimas po žaidimo:

- Ką buvo lengviausia pastebėti ir įsiminti?
- Kokias žmogaus išvaizdos detales galime apibūdinti?
- Kodėl svarbu atkreipti dėmesį į drabužių spalvas ir kitus išskirtinius požymius?
- Kodėl svarbu stebėti aplinką?
- Kaip galėtumėte apibūdinti žmogų kitam asmeniui, kuris jo nematė?

KODĖL TAI SVARBU?

Gebėjimas pastebėti ir įsiminti žmogaus išvaizdos detales, pavyzdžiui, drabužius, jų spalvas ar kitus išskirtinius požymius, gali padėti tiksliau papasakoti suaugusiajam apie matytą žmogų ar įvykusią situaciją.

PRIEMONĖS

- Kpurė;
- šalikas;
- akiniai ar kiti aksesuarai.

VADOVUI SVARBU

- Neakcentuoti baimės ar pavojaus situacijų.
- Veiklą pateikti kaip žaismingą pastabumo ir atminties lavinimo žaidimą.
- Leisti jaunesniesiems skautams klysti ir skatinti juos pastebėti vis daugiau detalių.
- Mokyti apibūdinti objektyviai matomus požymius, pavyzdžiui, drabužius, jų spalvas, ūgį, plaukų spalvą ar turimus daiktus, o ne daryti prielaidas apie žmogų.

8. Atpažįsta Lietuvos simbolius – Lietuvos valstybės vėliavą, Vyčio ir Gediminaičių stulpus

8.1. „SIMBOLIŲ MEDŽIOKLĖ“

1. Jaunesnieji skautai gauna užduotį surasti Lietuvos simbolius savo aplinkoje arba tarp vadovo paruoštų paveikslėlių.
2. Ieškoma:
 - Lietuvos valstybės vėliavos;
 - Vyčio;
 - Gediminaičių stulpų.
3. Suradę simbolius, jaunesnieji skautai juos pažymi užduoties lape, nupiešia arba įvardija.
4. Kartu aptariama, kokius simbolius pavyko rasti, kur jie buvo pastebėti ir ką jie reiškia.
5. Vadovas trumpai pristato kiekvieną simbolį ir papasakoja, kur jį galima pamatyti kasdienėje aplinkoje.

Aptarimas po žaidimo:

- Kur dažniausiai galime pamatyti Lietuvos simbolius?
- Kurį simbolį buvo lengviausia atpažinti? Kodėl?
- Ką jums primena šie simboliai?
- Kodėl valstybės turi savo simbolius?
- Kurį iš šių simbolių esate matę anksčiau ir kur?
- Kaip galėtumėte apibūdinti žmogų kitam asmeniui, kuris jo nematė?

KODĖL TAI SVARBU?

Lietuvos simbolių pažinimas padeda stiprinti jaunesniųjų skautų ryšį su savo šalimi, jos istorija ir kultūra bei ugdo pilietiškumą ir tapatumo jausmą.

PRIEMONĖS

- Lietuvos valstybės vėliavos, Vyčio ir Gediminaičių stulpų atvaizdai;
- užduočių arba piešimo lapai;
- pieštukai ar kitos piešimo priemonės.

Tęsinys kitame puslapyje

8. Atpažįsta Lietuvos simbolius – Lietuvos valstybės vėliavą, Vyčių ir Gediminaičių stulpus

VADOVUI SVARBU

- Naudoti aiškius ir teisingai pavaizduotus Lietuvos simbolių atvaizdus.
- Leisti jaunesniesiems skautams dalytis savo žiniomis, patirtimis ir asociacijomis.
- Pasakojimą papildyti jaunesniųjų skautų amžiui tinkamomis istorijomis apie Lietuvos simbolių kilmę ir reikšmę.
- Naudoti kuo daugiau vaizdinių ir praktinių priemonių, kad jaunesnieji skautai išmokytų simbolius ne tik įvardyti, bet ir atpažinti skirtingoje aplinkoje.

9. Atpažįsta Lietuvos policijos pareigūnus ir žino, kada į juos kreiptis pagalbos

9.1. „KAS MAN GALI PADĖTI“

1. Vadovas parodo Lietuvos policijos pareigūnų uniformų, skiriamųjų ženklų ir transporto priemonių nuotraukas.
2. Kartu aptariama, pagal ką galima atpažinti Lietuvos policiją:
 - pareigūnų uniformas;
 - skiriamuosius ženklus ir emblemas;
 - policijos transporto priemones;
 - šviesą atspindinčias liemenes ir kitas tarnybines priemones.
3. Jaunesnieji skautai žaidžia poravimo žaidimą, kuriame sieja:
 - pareigūną su jo atliekamomis užduotimis;
 - skirtingas situacijas su tarnybomis, į kurias reikėtų kreiptis pagalbos.
4. Jaunesnieji skautai atlieka užduotis, padedančias įsiminti Lietuvos policijos skiriamuosius ženklus ir pareigūnų išvaizdą.

Aptarimas po žaidimo:

- Kaip galima atpažinti Lietuvos policijos pareigūną?
- Kokiais atvejais galima kreiptis į policiją pagalbos?
- Kaip policijos pareigūnai padeda žmonėms?
- Ką darytumėte, jei pasiklystumėte ir pamatytumėte policijos pareigūną?
- Kokiu numeriu reikia skambinti, jei skubiai reikalinga policijos ar kitų pagalbos tarnybų pagalba?

PRIEMONĖS

- Lietuvos policijos pareigūnų uniformų, skiriamųjų ženklų ir transporto priemonių nuotraukos;
- situacijų ir poravimo kortelės;
- užduočių arba spalvinimo lapai.

KODĖL TAI SVARBU?

Jaunesniajam skautui svarbu žinoti, kaip atpažinti policijos pareigūną, kokiais atvejais policija padeda žmonėms ir kada į ją galima kreiptis pagalbos.

Tęsinys kitame puslapyje

9. Atpažįsta Lietuvos policijos pareigūnus ir žino, kada į juos kreiptis pagalbos

VADOVUI SVARBU

- Naudoti tikras ir aktualias Lietuvos policijos pareigūnų uniformų, skiriamųjų ženklų ir transporto priemonių nuotraukas.
- Pabrėžti, kad prireikus pagalbos galima kreiptis į policijos pareigūnus.
- Paašškinti, kad skubios pagalbos atveju reikia skambinti bendruoju pagalbos numeriu 112.
- Leisti jaunesniesiems skautams dalytis savo patirtimi ir užduoti klausimus.
- Jei yra galimybė, organizuoti susitikimą su Lietuvos policijos pareigūnais ir suteikti jaunesniesiems skautams galimybę tiesiogiai susipažinti su jų darbu.

9. Atpažįsta Lietuvos policijos pareigūnus ir žino, kada į juos kreiptis pagalbos

9.2. „PAGALBOS KOMANDA“

1. Vadovas pateikia įvairias jaunesniesiems skautams suprantamas situacijas, pavyzdžiui:
 - kilo gaisras;
 - pasiklydo vaikas;
 - žmogus susižeidė;
 - pastebėta pavojinga vieta ar situacija.
2. Jaunesnieji skautai turi pasirinkti:
 - kas galėtų padėti konkrečioje situacijoje;
 - kokios pagalbos reikėtų prašyti.
3. Kartu aptariama, kokias funkcijas atlieka skirtingų tarnybų atstovai ir pagal kokius požymius juos galima atpažinti.
4. Jaunesnieji skautai susieja situacijų korteles su atitinkamų tarnybų ar institucijų atvaizdais.

Aptarimas po žaidimo:

- Kuo rūpinasi skirtingos pagalbos tarnybos?
- Kaip galima atpažinti policijos pareigūnus, ugniagesius gelbėtojus ir greitosios medicinos pagalbos darbuotojus?
- Kuo karių veikla skiriasi nuo pagalbos tarnybų veiklos?
- Kokiu numeriu reikia skambinti, kai skubiai reikalinga pagalba?
- Kodėl svarbu nebijoti prašyti pagalbos?

PRIEMONĖS

- Policijos, ugniagesių gelbėtojų, greitosios medicinos pagalbos darbuotojų ir karių nuotraukos;
- lipdukai;
- kortelės su skirtingomis situacijomis.

KODĖL TAI SVARBU?

Jaunesniajam skautui svarbu žinoti, kuo skiriasi pagalbos tarnybos, kaip jas atpažinti ir kas gali padėti skirtingose situacijose.

Tęsinys kitame puslapyje

9. Atpažįsta Lietuvos policijos pareigūnus ir žino, kada į juos kreiptis pagalbos

VADOVUI SVARBU

- Pateikti aiškius, tikslius ir jaunesniųjų skautų amžiui suprantamus pavyzdžius.
- Paaiškinti, kad policija, ugniagesiai gelbėtojai ir greitoji medicinos pagalba atlieka skirtingas funkcijas, tačiau skubios pagalbos atveju kreipiamasi bendruoju pagalbos numeriu 112.
- Paaiškinti, kad kariai nėra pagalbos tarnyba, į kurią įprastai kreipiamasi nutikus nelaimei.
- Naudoti aktualias Lietuvos tarnybų uniformų ir transporto priemonių nuotraukas.
- Vengti perteklinių ar jaunesniesiems skautams bauginančių detalių.
- Jei įmanoma, organizuoti susitikimą su pagalbos tarnybų atstovais ar kariais.

10. Žino, kad negalima fotografuoti karinių objektų, karinės technikos ir kitų saugumo požiūriu jautrių objektų

10.1. „INFORMACIJOS SAUGOTOJAI“

1. Vadovas rodo įvairius paveikslėlius, pavyzdžiui:

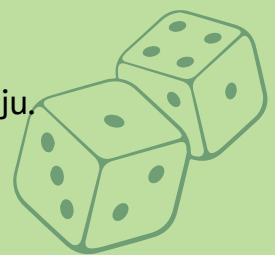
- gamtos vaizdus;
- draugus stovykloje;
- gyvūnus;
- karinę techniką;
- karinius objektus.

2. Jaunesnieji skautai, padedami vadovo, sprendžia:

- ką galima fotografuoti ir viešinti;
- ko nereikėtų fotografuoti ar viešinti;
- kada prieš fotografuojant ar viešinant reikėtų pasitarti su suaugusiuoju.

3. Kartu aptariama, kodėl kai kurių objektų, žmonių ar informacijos fotografavimas ir viešinimas gali būti netinkamas arba nesaugus.

4. Jaunesnieji skautai paveikslėlius pažymi kortelėmis „Galima“, „Negalima“ arba „Paklausk“.

Aptarimas po žaidimo:

- Kodėl ne visa informacija turėtų būti vieša?
- Kodėl prieš fotografuojant kartais svarbu paklausti?
- Kodėl nereikėtų fotografuoti ar viešinti karinių objektų ir karinės technikos?
- Ką darytumėte, jei nežinotumėte, ar galima fotografuoti?
- Kaip atsakingas elgesys internete gali padėti saugoti save ir kitus?

KODĖL TAI SVARBU?

Kai kuri informacija, objektai ir jų buvimo vieta gali būti svarbūs valstybės bei žmonių saugumui. Todėl jaunesniajam skautui svarbu mokytis atsakingai fotografuoti, dalytis informacija ir suprasti, kad prieš ką nors viešinant verta pagalvoti, ar tai yra saugu.

Tęsinys kitame puslapyje

10. Žino, kad negalima fotografuoti karinių objektų, karinės technikos ir kitų saugumo požiūriu jautrių objektų

VADOVUI SVARBU

- Informaciją pateikti paprastai, aiškiai ir jaunesniųjų skautų amžiui suprantama kalba.
- Neaptarinėti neviešos ar jautrios informacijos apie konkrečius karinius objektus, jų paskirtį ar veiklą.
- Pabrėžti atsakingą elgesį ir saugumą, o ne vien draudimus.
- Priminti, kad prieš fotografuojant žmones taip pat svarbu gauti jų sutikimą.
- Mokyti paprastos taisyklės: **jei abejoji, ar galima fotografuoti arba viešinti – pirmiausia paklausk vadovo, tėvų (globėjų) ar kito atsakingo suaugusiojo.**

10. Žino, kad negalima fotografuoti karinių objektų, karinės technikos ir kitų saugumo požiūriu jautrių objektų

10.2. „KĄ GALI DĖTI Į INTERNETĄ?“

1. Vadovas rodo skirtingas situacijas.
2. Jaunesnieji skautai nusprendžia:
 - ar galima nuotrauką kelti į internetą;
 - ar geriau jos neskelbti.
3. Aptariama:
 - privatumas;
 - saugumas;
 - atsakomybė.

Aptarimas po žaidimo:

- Kodėl reikia pagalvoti prieš keliant nuotrauką?
- Kas gali matyti informaciją internete?
- Ką daryti, jei abejoji?

KODĖL TAI SVARBU?

Jaunesniesiems skautams svarbu suprasti, kad internete dalijamasi ne viskuo.

PRIEMONĖS

- Kortelės su nuotraukų situacijomis;
- dvi dėžutės: „Saugus pasirinkimas“ ir „Neskelbti“.

VADOVUI SVARBU

- Nekaltinti jaunesniųjų skautų dėl klaidų.
- Mokyti atsakingo elgesio.
- Akcentuoti klausimą: „Ar tai saugu?“

JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ BINGO

Moka tėvų
(globėjų)
vardus ir
pavardes

Moka tėvų
(globėjų)
telefono
numerius

Moka tėvų
(globėjų)
gyvenamąjį
adresą

Yra aptaręs su
tėvais, kaip
reikėtų elgtis
prasidėjus
karui ir yra
susipažinęs su
šeimos planu

Žino, kad
negalima
fotografuoti
Lietuvos
kariuomenės
ir
sąjungininkų
karinių
objektų,
pajėgų ir jų
judėjimo,
technikos

Žino, kur
pirmiausia
reikėtų eiti
prasidėjus
karui

Žino, kaip
elgtis
išgirdus
civilinės
saugos
signalą

Žino, ką daryti,
jeigu šalia
įvyko
sprogimas
arba vyksta
susišaudymas

Žino, kaip
elgtis patekus
po
nuolaužomis

Žino, ką daryti
pastebėjus
įtartinę daiktą
ar sprogmenį

Atpažįsta
Lietuvos
simboliką

Atpažįsta
Lietuvos
policiją

PAPILDOMOS VEIKLOS JAUNESNIOJO SKAUTO ĮGŪDŽIAMS STIPRINTI

Tai yra pasiūlymai, galintys praturtinti sueigas ar stovyklas, kartu paliekant laisvę vadovams patiems išplėtoti ir pritaikyti pateiktas idėjas.

- Kuprinės susidėjimo estafetė
- Naudojimosi radiju praktika
- Žygis ieškant civilinės saugos ženklų
- Pirmosios pagalbos stotelės
- Žaidimas „Mafija“ budrumui ugdyti
- Judėjimas užrištomis akimis, klausant komandos nurodymų
- Nusiramavimo pratimai
- Kvėpavimo žaidimai
- Saugaus elgesio internete veiklos

Jaunesniųjų skautų modulio vertinimo lapas

Vadovas įvertina skauto gebėjimus ir atitinkamai pasirašo prie kiekvieno punkto. Kai visi punktai yra pasirašyti, skautas įgyja Pilietinio pasipriešinimo ir atsparumo modulio ženklą, kurį gali prisisiūti ant uniformos.

1. Žino tėvų (globėjų) vardus ir pavardes, atmintinai moka jų telefono numerius ir gyvenamosios vietos adresus
2. Yra aptarę su tėvais (globėjais), kaip elgtis prasidėjus ekstremaliai situacijai, ir yra susipažinę su šeimos veiksmų planu
3. Žino, kur eiti ir kaip elgtis susidarius ekstremaliai situacijai
4. Žino, kaip elgtis išgirdus civilinės saugos signalą ir atpažįsta pagalbos tarnybas
5. Žino, kaip elgtis, jei netoliese įvyko sprogimas arba susidarė kita pavojinga situacija
6. Žino, kaip elgtis patekus po nuolaužomis
7. Žino, kaip elgtis pastebėjus įtartiną daiktą, galimą sprogmenį ar įtartinais besielgiantį asmenį
8. Atpažįsta Lietuvos simbolius – Lietuvos valstybės vėliavą, Vytį ir Gediminaičių stulpus
9. Atpažįsta Lietuvos policijos pareigūnus ir žino, kada į juos kreiptis pagalbos
10. Žino, kad negalima fotografuoti karinių objektų, karinės technikos ir kitų saugumo požįūriu jautrių objektų

Aš patvirtinu, kad jaunesnysis skautas / jaunesnioji skautė

Skauto vardas, pavardė

įgijo pilietinio pasipriešinimo ir atsparumo žinių, įgyvendinant modulio programą.

Jaunesniojo skauto vadovo vardas, pavardė ir parašas

Modulio ženklas

JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ BUDRUMO RATELIS

Užbaigus visas užduotis ir aptarimus, rekomenduojama visus jaunesniusius skautus sukviesti į bendrą ratą. Tai padeda jaunesniesiems skautams pasijusti saugesniems, vieningiems ir labiau pasitikėti savo jėgomis.

Vadovas sako:

„Mes daug ko išmokome ir žaidėme kaip tikri herojai! Jaunesniojo skauto stiprybė – jo žinios, drąsa ir budrumas. O dabar visi kartu garsiai pasakykime, ką reiškia būti budriu jaunesnioju skautu.“

Visi kartu (arba kartodami paskui vadovą) sako:

„Aš esu jaunesnysis skautas – budrus ir drąsus! Žinau, kaip saugoti save ir padėti kitam.“

Vadovas pabaigoje sušunka skautišką šūkį: **„Budėk!“ – „Vis budžiu!“**

P.S. Tai sustiprina nuostatą, kad visas šis pasirengimas yra ne apie baimę, o apie skautišką pareigą ir pasirengimą įvairiems gyvenimo iššūkiams.

Ceremonijos metu įteikiamas modulio ženklas – saga.

Skautai

Metodinės kryptys

Ši metodinė medžiaga skirta 10–13 metų skautams. Šiame amžiuje broliai ir sesės jau geba analizuoti situacijas, priimti sprendimus, dirbti komandoje ir prisiimti atsakomybę už save bei kitus. Todėl veiklos orientuotos ne tik į žinių įgijimą, bet ir į praktinį veikimą, situacijų vertinimą bei pilietinio sąmoningumo ugdymą.

Skautams rekomenduojama:

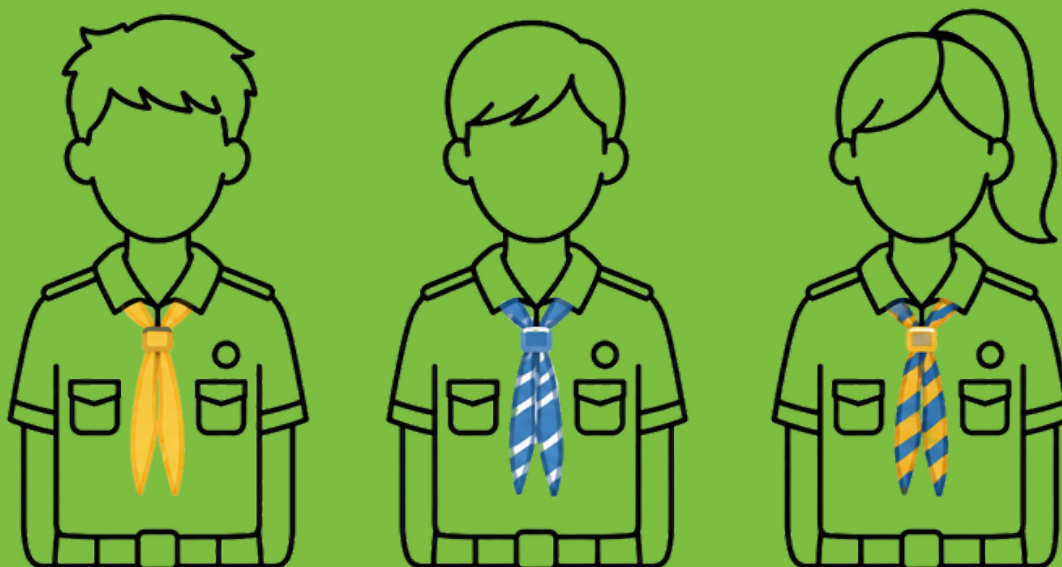
- ugdyti asmeninį pasirengimą ir gebėjimą veikti stresinėse situacijose;
- lavinti budrumą ir kritinį mąstymą;
- skatinti pilietinę atsakomybę;
- stiprinti pasitikėjimą savimi ir skiltimi.

Vadovams rekomenduojama:

- naudoti situacijų žaidimus;
- remtis realiais pavyzdžiais;
- skatinti diskusijas ir argumentavimą;
- veiklas organizuoti lauke ir miesto aplinkoje;
- po kiekvienos veiklos skirti laiko refleksijai.

Saugumo taisyklė vadovui (Etika):

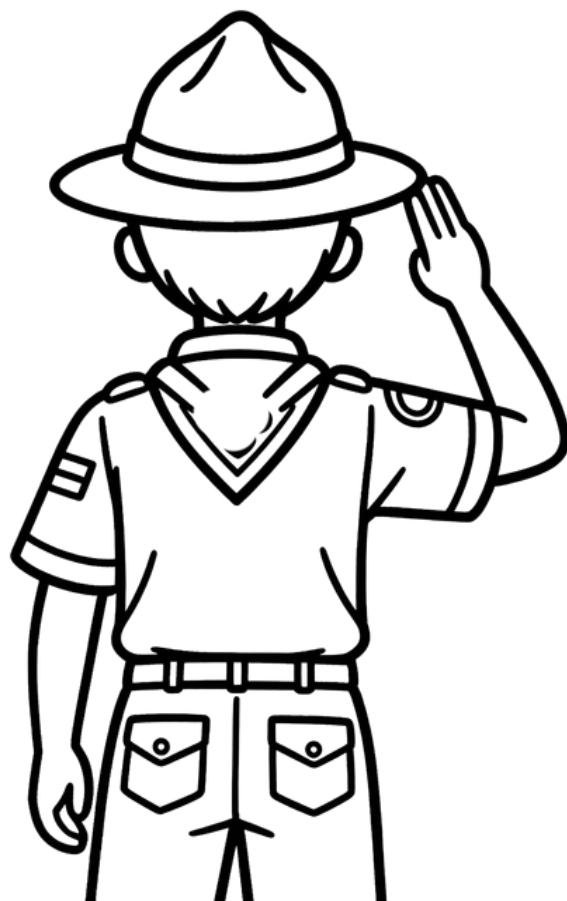
Veiklų tikslas nėra gąsdinti. Jei skautas tampa neramus, jautriai reaguoja į nagrinėjamas temas ar akivaizdžiai patiria stresą, veiklą būtina pritaikyti arba leisti skautui dalyvauti stebėtojo vaidmenyje.

SKAUTŲ VADOVŲ ATMINTINĖ

Ši metodinė medžiaga yra tik įrankis. Svarbiausia jos dalis – jūsų ryšys su skautais. Kad sueiga paliktų teigiamą įspūdį, vadovaukitės šiomis gairėmis:

- **Pasirengimas, o ne baimė:** kalbėdami apie ekstremaliąsias situacijas, dėmesį skirkite tam, ką skautas gali padaryti ir kaip gali pasiruošti. Žinios ir praktiniai įgūdžiai turi suteikti daugiau pasitikėjimo savo jėgomis.
- **Savarankiškumas ir atsakomybė:** skatinkite skautus ne tik vykdyti nurodymus, bet ir suprasti, kodėl vienas ar kitas sprendimas yra tinkamas. Leiskite jiems vertinti situacijas, argumentuoti ir mokytis iš savo pasirinkimų.
- **Patirtis ir refleksija:** kuo daugiau veiklų atlikite praktiškai. Po užduočių skirkite laiko aptarti, kas pavyko, ką būtų galima daryti kitaip ir kaip įgytas žinias pritaikyti realiaame gyvenime.
- **Kritinis mąstymas:** skatinkite kelti klausimus, tikrinti informaciją ir nepriimti kiekvieno išgirsto teiginio kaip fakto. Priminkite, kad sudėtingose situacijose ypač svarbu remtis patikimais ir oficialiais informacijos šaltiniais.
- **Skautiška tarnystė:** pabrėžkite, kad pasirengimas nėra tik rūpinimasis savimi. Budrus ir pasirengęs skautas geba pasirūpinti savo saugumu, padėti šalia esančiam ir atsakingai veikti savo bendruomenėje.
- **„Budėk!“:** modulio veiklas siekite su skautišku budrumu – gebėjimu stebėti aplinką, mąstyti, išlikti ramiam ir prireikus veikti. Pasirengimas padeda skautui būti pasiruošusiam ne tik ekstremaliosioms situacijoms, bet ir kasdieniams iššūkiams.

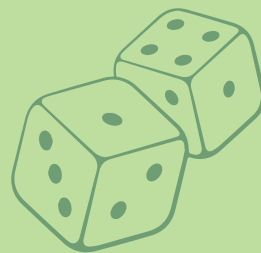

1. ASMENINIS PASIRENGIMAS

1.1. Žino tėvų (globėjų) kontaktinius duomenis ir savo gyvenamosios vietos adresą

„ATSIMINK“

1. Skautai poromis apklausia vienas kitą.
2. Kiekvienas skautas užpildo „Svarbiausios informacijos kortelę“.
3. Po savaitės vyksta pakartotinis patikrinimas be užrašų.

Aptarimas po žaidimo:

- Kodėl svarbu mokėti telefono numerius mintinai?
- Ar visada turėsime telefoną?
- Kokią informaciją būtina žinoti pirmiausia?

KODĖL TAI SVARBU?

Nelaimės ar pasimetimo atveju skautas turi gebėti savarankiškai pateikti svarbiausią informaciją.

PRIEMONĖS

- Kortelės;
- rašikliai.

VADOVUI SVARBU

- Neviešinti jautrios informacijos visai grupei.

TIKSLAS

Skautas mokosi įsiminti ir prireikus savarankiškai pateikti svarbiausius savo bei artimųjų kontaktinius duomenis.

1. ASMENINIS PASIRENGIMAS

1.2. Žino, kas yra ir turi susidaręs šeimos planą

„ŠEIMOS PLANO INSPEKTORIUS“

1. Skautai namuose su šeimos nariais aptaria šeimos veiksmų planą.
2. Sueigoje skautai gauna kontrolinį sąrašą.
3. Kiekvienas savarankiškai įsivertina, ar žino:
 - susitikimo vietą;
 - atsarginius maršrutus;
 - svarbiausius kontaktus.

Aptarimas po žaidimo:

- Kas šeimos plane svarbiausia?
- Kodėl skirtingos šeimos gali turėti skirtingus planus?

KODĖL TAI SVARBU?

Aiškūs iš anksto aptarti susitarimai padeda sumažinti paniką ir leidžia greičiau bei užtikrinčiau veikti.

PRIEMONĖS

- Kontrolinis sąrašas.

VADOVUI SVARBU

- Šeimos planų turinys nėra viešinamas.

TIKSLAS

Skautas mokosi suprasti šeimos veiksmų planą ir žinoti, kaip elgtis susidarius ekstremaliajai situacijai.

1. ASMENINIS PASIRENGIMAS

1.3. Žino, kur pirmiausia turėtų eiti prasidėjus ekstremaliai situacijai

„MARŠRUTŲ MEISTRAS“

1. Skautai žemėlapyje pažymi savo sutartą saugią vietą.
2. Sudaro bent tris galimus maršrutus:
 - pėsčiomis;
 - dviračiu;
 - viešuoju transportu.
3. Įvertina galimus trukdžius kiekviename maršrute.

Aptarimas po žaidimo:

- Kuris maršrutas patikimiausias?
- Kas nutiktų, jei pagrindinis kelias būtų uždarytas?

KODĖL TAI SVARBU?

Iš anksto žinant, kur eiti ir kokiais maršrutais galima pasiekti sutartą vietą, lengviau išvengti pasimetimo ir ramiau veikti susidarius pavojingai situacijai.

PRIEMONĖS

- Vietovės žemėlapis;
- Rašymo priemonės.

TIKSLAS

Skautas mokosi iš anksto įvertinti galimus maršrutus ir žinoti, kaip pasiekti su šeima sutartą saugią vietą.

1. ASMENINIS PASIRENGIMAS

1.4. Žino išvykimo kuprinės sudėtį ir daiktų paskirtį

„IŠVYKIMO (72 val.) KUPRINĖ“

1. Komandos gauna įvairių daiktų rinkinį.
2. Skautai turi atrinkti tik būtiniausius daiktus.
3. Komandos pristato ir pagrindžia savo pasirinkimus.

Aptarimas po žaidimo:

- Kokie penki daiktai yra svarbiausi?
- Ką pasiimtum dėl savo emocinės gerovės?

KODĖL TAI SVARBU?

Iš anksto žinant, kokius būtiniausius daiktus pasiimti, galima greičiau pasiruošti išvykimui ir neapsunkinti kuprinės nereikalingais daiktais.

PRIEMONĖS

- Įvairūs daiktai, vadovaukitės lt72.lt pateikta informacija.
- Vietoj daiktų galima naudoti korteles.

TIKSLAS

Skautas mokosi atsirinkti svarbiausius daiktus, kurių gali prireikti skubiai išvykstant ar susidarius ekstremaliajai situacijai.

2. SAUGI VIETA

2.1. Žino civilinės saugos signalus

„SIGNALŲ LABORATORIJA“

1. Skautai analizuoja įvairius garso signalus ir nustato:

- ką girdėjo;
- kokių veiksmų reikia imtis;
- iš kur gauti daugiau informacijos.

Praktinė užduotis:

- Sirenų patikrinimo dieną stebėti jų veikimą savo gyvenamojoje vietoje.

KODĖL TAI SVARBU?

Civilinės saugos signalai perspėja apie gresiantį ar susidariusį pavojų. Jus atpažįstant svarbu žinoti, kokių veiksmų imtis ir kur ieškoti oficialios informacijos.

TIKSLAS

Skautas mokosi atpažinti civilinės saugos signalus ir žinoti, kaip elgtis juos išgirdus.

NAUDINGOS NUORODOS

- [Kaip elgtis gavus perspėjimo pranešimą?](#)
- [Civilinės saugos signalai.](#)

2. SAUGI VIETA

2.2. Žino artimiausias priedangas ir kolektyvinės apsaugos statinius

„PRIEDANGŲ MEDŽIOKLĖ“

1. Skiltys gauna teritoriją.
2. Per nustatytą laiką suranda kuo daugiau priedangų ir kolektyvinės apsaugos statinių.
3. Sudaro skaitmeninį jų žemėlapij.

Aptarimas po žaidimo:

- Kuri vieta būtų saugiausia?
- Kaip ją būtų galima pasiekti greičiausiai?

KODĖL TAI SVARBU?

Žinant, kur yra artimiausios priedangos ir kolektyvinės apsaugos statiniai, pavojaus atveju galima greičiau rasti saugesnę vietą.

TIKSLAS

Skautas mokosi atpažinti priedangas ir kolektyvinės apsaugos statinius bei išsiaiškinti, kur jų yra artimiausioje aplinkoje.

NAUDINGOS NUORODOS

- Priedangos.
- Kolektyvinės apsaugos statiniai.
- Gyventojų evakavimo punktai.

3. BUDRUMAS

3.1. Žino, ką daryti sprogimo ar susišaudymo metu

„90 SEKUNDŽIŲ SPRENDIMAS“

1. Komandos gauna situacijų korteles.
2. Situacijų pavyzdžiai:
 - sprogimas prekybos centre;
 - šūviai gatvėje;
 - sprogimas šalia mokyklos.
3. Per 90 sekundžių komandos turi sudaryti veiksmų planą.

Aptarimas po žaidimo:

- Kodėl pirmasis impulsas nebūtinai yra teisingas?
- Kaip išlikti ramiam?

KODĖL TAI SVARBU?

Netikėtoje pavojingoje situacijoje svarbu nepasiduoti panikai, įvertinti aplinką ir apgalvoti savo veiksmus.

TIKSLAS

Skautas mokosi greitai įvertinti pavojingą situaciją, išlikti ramus ir priimti saugius sprendimus.

PRIEMONĖS

- Situacijų kortelės;
- popieriaus lapai;
- rašymo priemonės;
- laikmatis, telefonas.

3. BUDRUMAS

3.2. Žino, kaip elgtis patekus po nuolaužomis

„IŠGYVENIMO TUNELIS“

1. Vadovas iš stalų, kėdžių, pledų ir kitų saugių priemonių paruošia simbolinį „tunelį“. Jis turi būti erdvus, lengvai pereinamas ir visą laiką matomas vadovui.
2. Prieš pradėdamas veiklą vadovas su skautais aptaria, kokie veiksmai svarbūs patekus po nuolaužomis:
 - išlikti ramiam ir įvertinti savo būklę;
 - ramiai kvėpuoti;
 - saugoti kvėpavimo takus nuo dulkių;
 - be reikalo nejudėti ir tausoti jėgas;
 - bandyti pranešti apie savo buvimo vietą.
3. Skautai po vieną arba poromis įeina į „tunelį“ ir jame trumpam sustoja.
4. Skautas kelias akimirkas ramiai kvėpuoja ir stengiasi kuo mažiau judėti.
5. Gavęs vadovo ženklą, skautas beldimu į šalia esantį saugų paviršių signalizuoja apie savo buvimo vietą.
6. Kiti skautai klausosi ir bando nustatyti, iš kurios vietos sklinda signalas.
7. Veikla kartojama skirtingiems skautams išbandant signalizuojančiojo ir klausančiojo vaidmenis.

Aptarimas po žaidimo:

- Kodėl svarbu nešaukti be perstojo?
- Kodėl reikia tausoti jėgas?

KODĖL TAI SVARBU?

Patekus po nuolaužomis svarbu nepadidinti nerimo, tausoti jėgas ir mokėti tinkamai pranešti gelbėtojams apie savo buvimo vietą.

PRIEMONĖS

- Stalai, kėdės ar kitos saugios priemonės simboliniam tuneliui įrengti;
- saugūs daiktai, į kuriuos galima belsti.

TIKSLAS

Skautas mokosi išlikti ramus, tausoti jėgas ir signalizuoti apie savo buvimo vietą patekus po nuolaužomis.

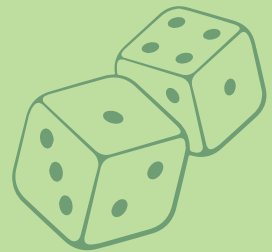

3. BUDRUMAS

3.3. Žino, ką daryti radus įtartiną daiktą

„PASTEBĖK – ATSITRAUK – PRANEŠK“

1. Vadovas iš anksto paruošia teritoriją ir joje išdėlioja įvairius saugius kasdienius daiktus. Dalis jų padedami įprastose, dalis – neįprastose vietose.
2. Skautai mažomis grupėmis juda nustatytu maršrutu ir stebi aplinką.
3. Pastebėję neįprastą ar įtartiną daiktą, skautai turi:
4. jo neliesti ir nejudinti;
5. prie jo nesiartinti;
6. įvertinti, kaip saugiai nuo jo atsitraukti;
7. perspėti kitus grupės narius;
8. pranešti vadovui.
9. Skautai paaiškina, kodėl konkretus daiktas atkreipė jų dėmesį ir kokių veiksmų jie ėmėsi.
10. Po užduoties grupė kartu aptaria skirtingus pasirinkimus ir pakartoja veiksmų seką: „Pastebėk – atsitrauk – pranešk“.

Aptarimas po žaidimo:

- Kodėl smalsumas gali būti pavojingas?
- Kodėl įtartino daikto negalima liesti ar judinti?
- Kam reikėtų pranešti pirmiausia?
- Kaip perspėti kitus, kad jie nesiartintų?

KODĖL TAI SVARBU?

Skautas mokosi pastebėti neįprastus ar įtartinus daiktus, jų neliesti, saugiai atsitraukti ir apie juos pranešti atsakingam asmeniui.

PRIEMONĖS

- Įvairūs saugūs kasdieniai daiktai;
- kuprinės, dėžės ar kiti užduočiai tinkami objektai;
- teritorijos ar maršruto planas.

VADOVUI SVARBU

- Naudoti tik visiškai saugius daiktus ir nekurti realistiškų sprogmenų ar kitų pavojingų objektų imitacijų.
- Pabrėžti, kad skauto užduotis nėra nustatyti, kas yra daikto viduje ar jis iš tiesų pavojingas.

3. BUDRUMAS

3.4. Moka pirmosios pagalbos pagrindus

„GELBĖTOJŲ STOTYS“

1. Vadovas iš anksto paruošia penkias pirmosios pagalbos stotis:
 - kraujavimas;
 - nudegimai;
 - patempimai;
 - hipotermija;
 - šilumos smūgis.
2. Skautai suskirstomi į nedideles komandas. Kiekviena komanda pradeda nuo skirtingos stoties.
3. Kiekvienoje stotyje pateikiama trumpa situacija, kurią skautai turi įvertinti ir nuspręsti, kaip elgtis.
4. Vadovas arba stoties vedėjas paaiškina pagrindinius pirmosios pagalbos veiksmus, o skautai juos praktiškai išbando naudodami mokymams skirtas priemones.
5. Atlikusi užduotį, komanda pereina į kitą stotį. Taip tęsiama, kol visos komandos išbando visas stotis.

KODĖL TAI SVARBU?

Pirmosios pagalbos pagrindus mokantis skautas gali ramiau reaguoti į situaciją, iškviesti pagalbą ir pagal savo gebėjimus padėti nukentėjusiam žmogui.

VADOVUI SVARBU

- Naudoti tik saugias mokomąsias situacijas.
- Pabrėžti savo ir nukentėjusiojo saugumą.

PRIEMONĖS

- Situacijų kortelės;
- popieriaus lapai;
- rašymo priemonės;
- laikmatis, telefonas;
- pirmosios pagalbos vaistinė;
- tvarsčiai ir sterilios servetėlės;
- vienkartinės pirštinės;
- trikampės skarelės;
- pledas arba izoterminė antklodė.

4. GUDRUMAS

4.1. Pastebi neįprastas ginkluotas grupes

„KAS ČIA NE TAIP?“

1. Skautai analizuoja vadovo pateiktas nuotraukas ir situacijas.
2. Atkreipia dėmesį į:
 - aprangą;
 - elgesį;
 - simbolius;
 - veiksmus.
3. Aptaria, kas situacijoje atrodo neįprasta ir kaip reikėtų saugiai elgtis.

Aptarimas po žaidimo:

- Kas pirmiausia atkreipė dėmesį?
- Kaip elgtis pastebėjus galimai pavojingą situaciją?
- Kam apie ją pranešti?

KODĖL TAI SVARBU?

Gebėjimas pastebėti neįprastą ar galimai pavojingą situaciją padeda laiku atsitraukti, išvengti pavojaus ir informuoti atsakingus asmenis.

PRIEMONĖS

- Situacijų ir nuotraukų kortelės.

VADOVUI SVARBU

- Pabrėžti saugų atsitraukimą ir informacijos perdavimą, o ne bandymą patiems įsikišti.

TIKSLAS

Skautas mokosi stebėti aplinką, pastebėti neįprastą elgesį ir žinoti, kaip saugiai reaguoti.

4. GUDRUMAS

4.2. Žino, ką daryti pasirodžius priešiškiems kariams

„SPRENDIMŲ MEDIS“

1. Komandos gauna skirtingus situacijų scenarijus.
2. Kiekviena komanda sudaro galimų veiksmų seką.
3. Skautai įvertina:
 - ko nereikėtų daryti;
 - kaip išlikti saugiam;
 - iš kur gauti oficialią informaciją.
4. Komandos pristato savo sprendimų seką.

Aptarimas po žaidimo:

- Kokie veiksmai padeda išlikti saugiam?
- Kokių veiksmų reikėtų vengti?
- Kur ieškoti patikimos informacijos?

KODĖL TAI SVARBU?

Pavojingoje situacijoje svarbu išlikti ramiam, nerizikuoti savo saugumu ir žinoti, iš kur gauti patikimą informaciją.

PRIEMONĖS

- Situacijų kortelės;
- popierius ir rašikliai.

TIKSLAS

Skautas mokosi saugiai elgtis pastebėjęs priešiškus karius, neįsitraukti į pavojingą situaciją ir vadovautis oficialia informacija.

5. RADARAS

5.1. Atpažįsta Lietuvos simboliką

„SIMBOLIŲ ORIENTACINIS“

1. Skirtingose stotelėse paslepiami:
 - Vytis;
 - Gediminaičių stulpai;
 - Lietuvos valstybės vėliava.
2. Skautai, orientuodamiesi pagal pateiktas užuominas, ieško stotelių.
3. Kiekvienoje stotelėje atpažįsta simbolį ir atlieka su juo susijusią užduotį.

Aptarimas po žaidimo:

- Kokius Lietuvos simbolius atpažinote?
- Ką jie reiškia?
- Kur juos galime pamatyti?

KODĖL TAI SVARBU?

Lietuvos simbolių pažinimas stiprina ryšį su savo šalimi, jos istorija ir kultūra.

PRIEMONĖS

- Lietuvos simbolių atvaizdai;
- orientacinio žaidimo užduotys.

TIKSLAS

Skautas mokosi atpažinti pagrindinius Lietuvos simbolius ir suprasti jų reikšmę.

5. RADARAS

5.2. Skiria Lietuvos kariuomenės, VSAT ir NATO ženklus

„KAS TARNAUJA LIETUVAI?“

1. Komandos poruoja:
 - skiriamuosius ženklus;
 - uniformas;
 - pagrindines funkcijas.
2. Komandos pristato ir aptaria savo pasirinkimus.
3. Jei įmanoma, organizuojamas vizitas į karinį dalinį arba VSAT padalinį.

Aptarimas po žaidimo:

- Kaip atskirti skirtingų institucijų atstovus?
- Kokios yra pagrindinės jų funkcijos?

KODĖL TAI SVARBU?

Gebėjimas atpažinti skirtingų institucijų ir organizacijų ženklus padeda geriau suprasti jų vaidmenį užtikrinant Lietuvos saugumą.

PRIEMONĖS

- Ženklų ir uniformų nuotraukos;
- funkcijų kortelės.

5. RADARAS

5.3. Žino, kodėl negalima fotografuoti karinių objektų

„SKELBIU AR NESKELBIU?“

1. Skautai analizuoja įvairias vadovo pateiktas nuotraukas.
2. Vertina:
 - ar nuotrauką galima viešinti;
 - kokią informaciją ji atskleidžia;
 - kokias pasekmes gali sukelti jos viešinimas.
3. Skautai pagrindžia savo pasirinkimus.

Aptarimas po žaidimo:

- Kodėl ne viską, ką matome, reikėtų fotografuoti ar viešinti?
- Kokią informaciją gali atskleisti nuotrauka?
- Ką daryti, jei abejoji, ar nuotrauką galima viešinti?

KODĖL TAI SVARBU?

Neatsakingai fotografuojant ar viešinant informaciją apie karinius objektus gali būti atskleista saugumui svarbi informacija.

PRIEMONĖS

- Nuotraukų arba situacijų kortelės.

5. RADARAS

5.4. Aptaria pasirengimą karui

„KLAUSIMŲ FORUMAS“

1. Skautai anonimiškai užrašo jiems rūpimus klausimus.
2. Vadovas surenka klausimus ir moderuoja diskusiją.
3. Kartu aptariami kylantys mitai, abejonės ir skirtingos nuomonės.
4. Skautai skatinami argumentuoti ir remtis patikima informacija.

Aptarimas po žaidimo:

- Ką naujo sužinojote?
- Kodėl svarbu tikrinti informaciją?
- Kur ieškoti patikimos informacijos?

KODĖL TAI SVARBU?

Atviras ir ramus pokalbis padeda geriau suprasti pasirengimo svarbą, mažina nežinomybę ir padeda atskirti patikimą informaciją nuo mitų.

PRIEMONĖS

- Popieriaus lapeliai;
- rašikliai;
- dėžutė anoniminiams klausimams.

TIKSLAS

Skautas mokosi atvirai kalbėti apie pasirengimą karui, užduoti klausimus ir kritiškai vertinti gaunamą informaciją.

6. VALSTYBĖS STUBURAS

6.1. Žino svarbiausius Lietuvos istorijos įvykius ir supranta jų reikšmę valstybei

„LIETUVOS STIPRYBĖS LAIKO JUOSTA“

1. Skautai gauna skirtingus Lietuvos istorijos įvykius.
2. Skautai išdėlioja juos chronologine tvarka ir sukuria bendrą laiko juostą.
3. Kiekviena skiltis trumpai pristato pasirinktus įvykius ir jų reikšmę Lietuvai.

Aptarimas po žaidimo:

- Kokie įvykiai labiausiai formavo Lietuvą?
- Ką iš Lietuvos istorijos galime išmokti šiandien?
- Ką reiškia būti pilietiškam?

KODĖL TAI SVARBU?

Lietuvos istorijos pažinimas padeda geriau suprasti savo valstybę, jos vertybes ir piliečio vaidmenį ją kuriant bei saugant.

PRIEMONĖS

- Istorinių įvykių kortelės;
- popierius;
- rašikliai.

TIKSLAS

Skautas gilina Lietuvos istorijos žinias ir mokosi suprasti, kaip istoriniai įvykiai formavo valstybę bei pilietinę visuomenę.

6. VALSTYBĖS STUBURAS

6.2. Supranta piliečio vaidmenį kuriant Lietuvos dabartį ir ateitį

„AŠ KURIU LIETUVĄ“

1. Skiltis aptaria, kokią Lietuvą norėtų matyti po 20 metų.
2. Sukuria bendrą ateities Lietuvos viziją.
3. Vizijoje aptaria:
 - kokia Lietuva bus po 20 metų;
 - kokią vaidmenį joje turės pilietis.
4. Skautai pristato savo vizijas.

Aptarimas po žaidimo:

- Kokią Lietuvą norėtumėte matyti ateityje?
- Ką kiekvienas iš mūsų galime padaryti dėl Lietuvos jau šiandien?
- Kokių savybių reikia atsakingam piliečiui?

KODĖL TAI SVARBU?

Valstybę kuria jos žmonės, todėl svarbu suvokti savo atsakomybę, vaidmenį bendruomenėje ir galimybes prisidėti prie Lietuvos ateities.

PRIEMONĖS

- Popierius;
- rašikliai arba piešimo priemonės.

TIKSLAS

Skautas mokosi suprasti, kad kiekvienas pilietis savo pasirinkimais ir veiksmais prisideda prie Lietuvos ateities kūrimo.

SKAUTŲ BINGO

Atpažįsta
Lietuvos
simboliką

Žino, ką daryti
pasirodžius
priešiškiems
kariams
mieste ar
gyvenvietėje

Žino, kokie
galimi civilinės
saugos
signalai ir kaip
elgtis juos
išgirdus

Žino, kur
pirmiausia
turėtų eiti
prasidėjus
karui

Žino, kaip
elgtis patekus
po
nuolaužomis

Žino tėvų
(globėjų)
vardus ir
pavardes
atmintinai
moka jų
telefono
numerius

Žino, ką daryti,
jeigu šalia
įvyko
sprogimas
arba vyksta
susišaudymas

Moka
pirmosios
medicininės
pagalbos
pagrindus

Skiria Lietuvos
kariuomenės,
Valstybės
sienos
apsaugos
tarnybos
(pasieniečių)
ir NATO šalių
skiriamuosius
ženklus

Žino, kokius
svarbiausia
pasiimti su
savimi

Žino, kur yra
artimiausi
kolektyvinės
apsaugos
statiniai ir
priedangos,
kada ten eiti ir
kokios
pagalbos gali
sulaukti juose

Yra aptarę
su tėvais
(globėjais),
kaip turėtų
elgtis
prasidėjus
karui ir yra
šeimoje
aptarę
šeimos planą

Skautų modulio vertinimo lapas

Vadovas įvertina skauto gebėjimus ir atitinkamai pasirašo prie kiekvieno punkto. Kai visi punktai yra pasirašyti, skautas įgyja Pilietinio pasipriešinimo ir atsparumo modulio ženklą, kurį gali prisisiūti ant uniformos.

1.ASMENINIS PASIRENGIMAS

- 1.1. Žino tėvų (globėjų) kontaktinius duomenis ir savo gyvenamosios vietos adresą
- 1.2. Žino, kas yra ir turi susidaręs šeimos planą
- 1.3. Žino, kur pirmiausia turėtų eiti prasidėjus karui
- 1.4. Žino svarbiausius išvykimo daiktus

2.SAUGI VIETA

- 2.1. Žino civilinės saugos signalus
- 2.2. Žino artimiausias priedangas ir kolektyvinės apsaugos statinius

3.BUDRUS

- 3.1. Žino, ką daryti sprogimo ar susišaudymo metu
- 3.2. Žino, kaip elgtis patekus po nuolaužomis
- 3.3. Žino, ką daryti radus įtartinę daiktą
- 3.4. Moka pirmosios pagalbos pagrindus

4.GUDRUS

- 4.1. Pastebi neįprastas ginkluotas grupes
- 4.2. Žino, ką daryti pasirodžius priešiškiems kariams

5.RADARAS

- 5.1. Atpažįsta Lietuvos simboliką
- 5.2. Skiria Lietuvos kariuomenės, VSAT ir NATO ženklus
- 5.3. Žino, kodėl negalima fotografuoti karinių objektų

5.4. Aptaria pasirengimą karui

6. VALSTYBĖS STUBURAS

6.1. Žino svarbiausius Lietuvos istorijos įvykius ir supranta jų reikšmę valstybei

6.2. Supranta piliečio vaidmenį kuriant Lietuvos dabartį ir ateitį

Aš patvirtinu, kad skautas / skautė

Skauto vardas, pavardė

įgijo pilietinio pasipriešinimo ir atsparumo žinių, įgyvendinant modulio programą.

Skauto vadovo vardas, pavardė ir parašas

Modulio ženklas

MODULIO UŽBAIGIMO CEREMONIJA

Visiems modulio dalyviams baigus veiklas, rekomenduojama organizuoti iškilmingą modulio ženklo įteikimo ceremoniją Lietuvos kultūrai ar istorijai svarbioje vietoje. Siūloma šį susitikimą įprasmingti kūrybiškai.

Vadovas gali pasidalyti su skautais šia mintimi ir paskatinti kiekvieną ją apmąstyti asmeniškai:

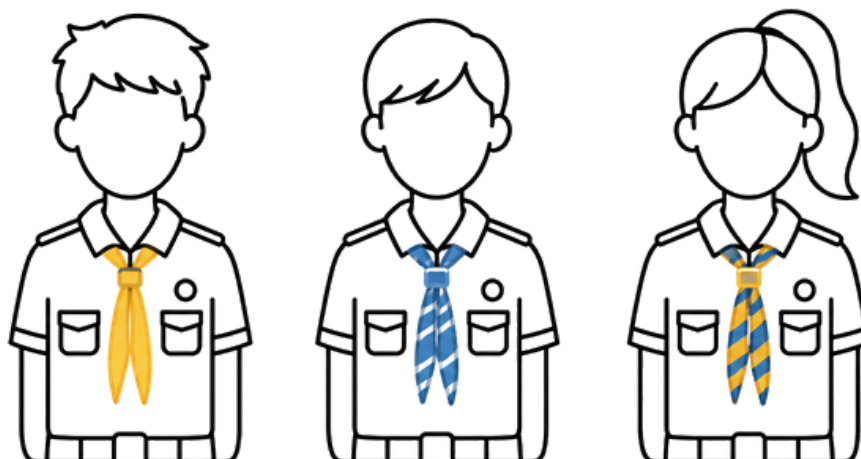
„Kiekviena išmokta pamoka skautiškame kelyje prisideda prie mano, kaip piliečio, augimo. Valstybė stipri tiek, kiek stiprūs jos piliečiai.

*Broliai ir sesės, stiprėkime ir **budėkime!**“*

Net ir pabaigus šį modulį, svarbu nuolat atnaujinti žinias ir:

- vadovautis oficialių institucijų informacija;
- žinoti ir prisiminti šeimos veiksmų planą;
- palaikyti ryšį su šeima;
- padėti jaunesniems ir silpnesniems;
- neplatinti gandų ir nepatikrintos informacijos;
- saugoti jautrią informaciją;
- išlikti budriam ir ramiam.

Ceremonijos metu įteikiamas modulio ženklas – saga.

Patyrę skautai

Metodinės kryptys

Pilietiškumo ugdymo modulis yra svarbi patyrusių skautų ugdymo dalis. Skautai mokosi būti pasirengę ne tik kasdieniams iššūkiams, bet ir ekstremalioms situacijoms, kai svarbiausia tampa gebėjimas išlikti ramiam, priimti atsakingus sprendimus ir padėti kitiems.

Krizės ar nelaimės metu kiekvienas gali tapti žmogumi, į kurį kreipsis šeimos nariai, draugai ar bendruomenė. Todėl svarbu žinoti, kaip elgtis ištikus ekstremaliai situacijai – suprasti pagrindinius veiksmus, gebėti atpažinti patikimą informaciją, pasirūpinti savo ir kitų saugumu bei prisidėti prie bendruomenės atsparumo.

Modulio tikslas – suteikti visiems patyrusiems skautams bendrą pilietinio pasirengimo pagrindą. Kiekvienas atsinešame skirtingas patirtis ir gebėjimus, tačiau ekstremalios situacijos reikalauja žinių, kurios yra svarbios kiekvienam piliečiui. Stiprindami savo pasirengimą šiandien, tampame atsakingesniais bendruomenės nariais ir geriau pasiruošame padėti kitiems ateityje.

Modulio metu skautai gilins žinias apie:

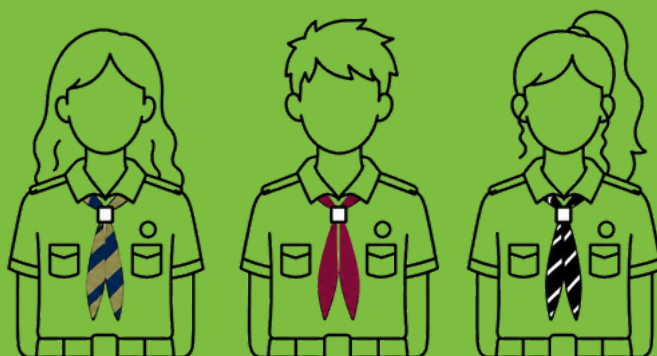
- pilietinį atsparumą ir pilietinį pasipriešinimą;
- veiksmus įvairių ekstremalių situacijų metu;
- informacinį atsparumą ir dezinformacijos atpažinimą;
- pirmosios pagalbos bei savitarpio pagalbos principus;
- pasirengimą veikti komandoje ir prisidėti prie savo bendruomenės saugumo.

Modulio medžiaga suskirstyta į tris dalis:

Pasiruošimas. Svarbiausia informacija, kurią būtina žinoti prieš pradedant praktines veiklas. Tai pagrindiniai pasirengimo principai ir rekomendacijos.

Teorija. Teorinė medžiaga, padedanti suprasti pilietinio atsparumo ir pasirengimo pagrindus. Šios žinios sudaro tvirtą pagrindą praktiniams įgūdžiams ugdyti.

Praktika. Praktinės užduotys, veiklos ir situacijų analizė, leidžiančios pritaikyti įgytas žinias realiose situacijose.

1. PASIRUOŠIMAS

1.1. TURI LT72 PROGRAMĖLĘ TELEFONE

Sueigos pradžioje peržiūrėti, kas turi LT72 programėlę savo telefone (pasidžiaugti tais, kurie ją turi), o su kitais ją atsisiųsti ir peržiūrėti jos turinį.

Diskusija:

- Kam tokios programėlės naudingos?
- Kokią dar informaciją galima skleisti tokiais informaciniais kanalais?

Naudingos nuorodos:

- [LT72](#)
- [Perspėjimo funkcijos aktyvinimas telefone](#)

1.2. ŽINO TĖVŲ (GLOBĖJŲ) VARDUS IR PAVARDES, ATMINTINAI MOKA JŲ TELEFONO NUMERIUS, ŽINO EL. PAŠTO ADRESUS IR GYVENAMOSIOS VIETOS ADRESĄ

Pasigamina atmintinę su svarbiausių žmonių kontaktiniais duomenimis ir svarbių vietų adresais. Atmintinę laminuoja ir laiko lengvai pasiekiamoje vietoje (šiuolaikiniam paaugliui tai greičiausiai būtų telefono dėkliukas).

Naudinga nuoroda: [LT72 – Šeimos planas](#)

1.3. ŽINO, KUR YRA ARTIMIAUSI KOLEKTYVINĖS APSAUGOS STATINIAI IR PRIEDANGOS, KADA Į JUOS EITI IR KOKIOS PAGALBOS JUOSE GALIMA SULAUKTI

Skautai ne daugiau kaip po du iškeliauja į miestą. Iki sueigos pabaigos grįžta ir parodo nuotraukas, kuriose matyti miesto pastatai, kuriuose yra priedangos ir kolektyvinės apsaugos statiniai. Šias vietas pažymi miesto žemėlapyje, kuris pakabinamas nuolat matomoje vietoje.

Naudingos nuorodos:

- [LT72 – Kolektyvinės apsaugos statiniai](#)
- [LT72 – Priedangos](#)
- [LT72 – Gyventojų evakavimo punktai](#)

1.4. KLAUSO TĖVŲ (GLOBĖJŲ), MOKYTOJŲ, VADOVŲ

Skautas žino, kaip veikti organizuotai – klauso atsakingų asmenų nurodymų ir nesiima savavališkų veiksmų, galinčių trukdyti bendram veikimui ar kelti pavojų.

1. PASIRUOŠIMAS

1.5. ŽINO, IŠ KO SUSIDEDA IŠVYKIMO KREPŠYS, IR TURI JĮ PASIRUOŠĘS

Į sueigą atsineša žygio kuprinę. Per trumpą, vadovo nustatytą laiką (siekiant imituoti būtinybę greitai priimti sprendimus) susiranda ir į kuprinę susideda 6 svarbiausius daiktus. Pasibaigus laikui, paaiškina, kodėl pasirinko kiekvieną daiktą. Vėliau kartu analizuoja būtiniausių išvykimo krepšio daiktų sąrašą.

Naudinga nuoroda: [LT72 – Išvykimo krepšys](#)

1.6. YRA SU TĖVAIS (GLOBĖJAIS) APTARĘS, KAIP TURĖTŲ ELGTIS PRASIDĖJUS KARUI, IR KARTU PARENGĘS ŠEIMOS PLANĄ

Žemėlapyje pažymi vietas, kuriose yra susitaręs su tėvais (globėjais) susitikti ar kitaip veikti. Jei žino, pažymi ir galimus atsitraukimo kelius.

Mokosi naudotis žemėlapiu, nustatyti šiaurės kryptį ir apskaičiuoti atstumą pagal mastelį.

Jei skautas nenori atskleisti asmeninės šeimos informacijos, gali sukurti pavyzdinį, savo apgalvotą veiksmų planą.

Naudinga nuoroda: [LT72 – Šeimos planas](#)

1.7. ŽINO, KAIP PARUOŠTI IR ĮRENGTI SLĖPTUVĘ GYVENAMAJAME PASTATE AR VIETOVĖJE

Išsiaiškina, kur jų namuose arba artimiausioje aplinkoje yra tinkama slėptuvė ar priedanga. Gavę koordinatas, skautai išeina į miestą ar gyvenamąjį rajoną ir ieško kitų pažymėtų slėptuvių bei priedangų.

Naudinga nuoroda: [LT72 – Pavojai savivaldybėse](#)

1.8. PAŽĮSTA SAVO KAIMYNUS IR ŽINO, KAM IŠ JŲ EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS ATVEJU GALI PRIREIKTI PAPILDOMOS PAGALBOS

2. TEORIJA

2.1. ŽINO, KĄ DARYTI, JEIGU ŠALIA VYKSTA SUSIŠAUDYMAS

Parengiamos teorinių žinių skaidrės ir organizuojama atskira sueiga, skirta saugiam elgesiui susišaudymo ar kitos pavojingos situacijos metu aptarti.

Naudinga nuoroda: [LT72 – Gamtiniai pavojai](#)

2.2. ŽINO, KAIP ELGTIS PATEKUS PO NUOLAUŽOMIS

Teorinės ir praktinės veiklos metu aptaria saugų elgesį patekus po nuolaužomis: kaip išlikti ramiam, tausoti jėgas, apsaugoti kvėpavimo takus ir signalizuoti apie savo buvimo vietą.

Naudinga nuoroda: „[Ką turime žinoti: praktiniai patarimai](#)“ – 26 psl.

2.3. ŽINO, KĄ DARYTI PASTEBĖJUS ĮTARTINĄ DAIKTĄ AR SPROGMENĮ

Teorinės veiklos metu aptaria, kaip atpažinti galimai įtartiną daiktą ir kokių veiksmų imtis jį pastebėjus. Akcentuojama pagrindinė taisyklė – neliesti, atsitraukti ir pranešti.

Naudinga nuoroda: [LT72 – Socialiniai pavojai](#)

2.4. ŽINO, KĄ DARYTI PASIRODŽIUS PRIEŠIŠKIEMS KARIAMS MIESTE AR GYVENVIETĖJE

Teorinės veiklos metu aptaria, kaip atpažinti galimą grėsmę, kaip saugiai elgtis ir kokių veiksmų vengti pasirodžius priešiškiems kariams mieste ar gyvenvietėje.

Naudinga nuoroda: [KAM – „Kaip identifikuoti priešą?“](#)

2.5. ŽINO, KAD NEGALIMA FOTOGRAFUOTI LIETUVOS KARIUOMENĖS IR SAJUNGININKŲ KARINIŲ OBJEKTŲ, PAJĖGŲ, JŲ JUDĖJIMO IR KARINĖS TECHNIKOS

2. TEORIJA

2.6. ŽINO, KAS YRA PILIETINIS GINKLUOTAS IR NEGINKLUOTAS PASIPRIEŠINIMAS, KOKIE YRA NEGINKLUOTO PASIPRIEŠINIMO BŪDAI BEI ŽINO PAGRINDINIUS TARNYBOS LIETUVOS KARIUOMENĖJE BŪDUS IR GALIMYBES PRISIDĖTI PRIE GINKLUOTO PASIPRIEŠINIMO

Parengiamos teorinių žinių skaidrės ir organizuojama atskira sueiga, skirta pilietiniam pasipriešinimui, jo formoms ir būdams aptarti.

Naudinga nuoroda: [Pilietinio pasipriešinimo gairės](#)

2.7. YRA SUSIPAŽINĘS SU KAM PARENGTOMIS ATMINTINĖMIS, KAIP ELGTIS KARO METU

Sueigų vietose pakabinamos atmintinės su svarbiausia informacija. Skautai skatinami su jomis susipažinti ir periodiškai atnaujinti savo žinias.

Naudinga nuoroda: [KAM – „Ką turime žinoti apie pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir karo metui: rimti patarimai linksmi“](#)

3. PRAKTIKA

3.1. ŽINO, KOKIE YRA CIVILINĖS SAUGOS SIGNALAI IR KAIP ELGTIS JUOS IŠGIRDUS

Kimo žaidimas su civilinės saugos signalų garsais ir vaizdais. Skautai turi atpažinti signalus, paaiškinti jų reikšmę ir įvardyti, kaip reikėtų elgtis juos išgirdus.

Naudinga nuoroda: [LT72 – Civilinės saugos signalai ir kaip elgtis juos išgirdus](#)

3.2. SKIRIA LIETUVOS KARIUOMENĖS, VALSTYBĖS SIENOS APSAUGOS TARNYBOS (VSAT) IR NATO ŠALIŲ KARIŲ SKIRIAMUOSIUS ŽENKLUS

Apsilankymas arba ekskursija artimiausiame kariniame / valstybės sienos apsaugos padalinyje. Skautai susipažįsta su karių uniformomis, skiriamaisiais ženklais ir mokosi juos atpažinti.

Naudinga nuoroda: [KAM – „Kaip identifikuoti priešą?“](#)

3.3. MOKA PIRMOSIOS MEDICINOS PAGALBOS PAGRINDUS, ŽINO, KOKIE SPECIFINIAI SUŽEIDIMAI GALI BŪTI PATIRIAMI KARO METU IR KAIP JŲ ATVEJU SUTEIKTI PIRMAJĄ PAGALBĄ

Organizuojama pirmosios pagalbos sueiga. Rekomenduojama pasikviesti greitosios medicinos pagalbos specialistus, šaulius ar karius, kurie, naudodami turimą mokomąją įrangą, galėtų supažindinti su pirmosios pagalbos teikimu lauko sąlygomis.

Naudinga nuoroda: [KAM – Kario pirmosios pagalbos atmintinė](#)

3.4. ŽINO, KOKIE SKAUTIŠKI ĮGŪDŽIAI YRA NAUDINGI EKSTREMALIOSIOSE SITUACIJOSE, IR JUOS TOBULINA

Praktinis užsiėmimas „Laukiniai įgūdžiai“, kurio metu skautai praktiškai pritaiko ir tobulina įvairius skautiškus įgūdžius.

Naudinga nuoroda: [Lietuvos skautija – Laukinių įgūdžių gebėjimai](#)

3. PRAKTIKA

3.5. ŽINO, KAIP PATIKRINTI INFORMACIJĄ, GEBA ATPAŽINTI PROPAGANDĄ IR DEZINFORMACIJĄ

Organizuojama paskaita apie kibernetinę higieną: dviejų veiksmų autentifikavimą, saugius slaptažodžius, asmens duomenų ir nuotraukų viešinimą, nepažįstamų asmenų priėmimą į draugus bei saugų naudojimąsi socialiniais tinklais. Praktinės dalies metu skautai peržiūri savo socialinių tinklų paskyrų privatumo ir saugumo nustatymus bei, esant poreikiui, juos pakeičia į saugesnius. Galima įtraukti praktinius dezinformacijos ir DI sukurto turinio atpažinimo žaidimus.

Naudinga nuoroda: [NKSC – mokymai](#)

3.6. KARTĄ PER METUS INICIJUOJA CIVILINĖS SAUGOS IR PASIRENGIMO EKSTREMALIOSIOMS SITUACIJOMS REKOMENDACIJŲ PRITAIKYMĄ PRAKTIKOJE

Stovyklų ar kitų renginių metu organizuoja mini pratybas kitiems patyrusiems skautams. Į veiklos organizavimą ir priežiūrą įtraukia vadovą, o po pratybų kartu aptaria rezultatus. Vienų pratybų metu galima išsamiau nagrinėti vieną pasirinktą temą. Skatinama, esant galimybei ir gavus kvietimą, dalyvauti vietos šaulių ar kariuomenės organizuojamose pratybose.

Naudinga nuoroda: [LT72 – Rekomendacijos gyventojams](#)

#1 PATYRUSIŲ SKAUTŲ BINGO

Žino tėvų (globėjų) vardus ir pavardes, atmintinai moka jų telefono numerius, el. pašto adresus ir gyvenamosios vietos adresus

Yra aptarę su tėvais (globėjais), kaip turėtų elgtis prasidėjus karui ir yra šeimoje pasiruošę ir aptarę šeimos planą

Turi pasiruošę išvykimo krepšį

Žino kada naudoti kalio jodido tabletes

Žino, kokie galimi civilinės saugos signalai ir kaip elgtis juos išgirdus

Žino, kur yra artimiausi kolektyvinės apsaugos statiniai ir priedangos, kada ten eiti ir kokios pagalbos gali sulaukti juose

Žino, ką daryti, jeigu šalia įvyko sprogimas arba vyksta susišaudymas

Žino, kaip elgtis patekus po nuolaužomis

Žino, ką daryti pastebėjus savo gyvenamojoje aplinkoje ar kitoje šalies vietoje neaiškias ginkluotų asmenų grupes

Žino pagrindinę informaciją apie ginkluotą pasipriešinimą ir ginkluoto pilietinio pasipriešinimo vienetų formavimo principus. Yra susipažinę su Lietuvos Respublikos Karo padėties įstatymu

Atpažįsta Lietuvos simboliką (Lietuvos vėliavą, vytį, Gediminaičių stulpus)

Žino, ką daryti pastebėjus įtartinę daiktą ar sprogmenį

#2 PATYRUSIŲ SKAUTŲ BINGO

Skiria Lietuvos kariuomenės, Valstybės sienos apsaugos tarnybos (pasieniečių) ir NATO šalių skiriamuosius ženklus

Moka pirmosios medicininės pagalbos pagrindus, žino, kokios specifinės žaizdos būna karo metu ir kaip teikti pirmąją pagalbą jų atveju

Žino, kas yra pilietinis ginkluotas ir neginkluotas pasipriešinimas, kokie neginkluoto pasipriešinimo būdai ir žino, kur galima prisijungti ginkluotam pasipriešinimui

Yra susipažinę su lt72.lt puslapyje esančia informacija

Žino, kaip patikrinti informaciją, moka identifikuoti propagandą, dezinformaciją

Žino, kokie skautiški įgūdžiai naudingi ekstremaliomis situacijomis ir tobulina šiuos įgūdžius

Žino, kaip pasiruošti ir įrengti slėptuvę gyvenamuosiuose pastatuose ir vietovėse

Žino, kas yra mobilizacija ir kas vyksta jos metu

Pažįsta savo kaimynus (kad galėtų atpažinti svetimus žmones), žino, kurie kaimynai vieniši/turintys negalių/senyni ar pan. (jiems galimai reikėtų pagalbos ekstremalių situacijų atveju)

Yra susipažinę su KAM parengtomis atmintinėmis, kaip elgtis karo metu

Žino, kad negalima fotografuoti Lietuvos kariuomenės ir sąjungininkų karinių objektų, pajėgų ir jų judėjimo, technikos

Žino, ką daryti pasirodžius priešiškiems kariams mieste ar gyvenvietėje

Patyrusių skautų modulio vertinimo lapas

Vadovas įvertina skauto gebėjimus ir atitinkamai pasirašo prie kiekvieno punkto. Kai visi punktai yra pasirašyti, skautas įgyja Pilietinio pasipriešinimo ir atsparumo modulio ženklą, kurį gali prisisiūti ant uniformos.

1. PASIRUOŠIMAS

- 1.1. Turi LT72 programėlę telefone

- 1.2. Žino tėvų (globėjų) vardus ir pavardes, atmintinai moka jų telefono numerius, žino el. pašto adresus ir gyvenamosios vietos adresą

- 1.3. Žino, kur yra artimiausi kolektyvinės apsaugos statiniai ir priedangos, kada į juos eiti ir kokios pagalbos juose galima sulaukti

- 1.4. Klauso tėvų (globėjų), mokytojų, vadovų

- 1.5. Žino, iš ko susideda išvykimo krepšys, ir turi jį pasiruošęs

- 1.6. Yra su tėvais (globėjais) aptaręs, kaip turėtų elgtis prasidėjus karui, ir kartu parengęs šeimos planą

- 1.7. Žino, kaip paruošti ir įrengti slėptuvę gyvenamajame pastate ar vietovėje

- 1.8. Pažįsta savo kaimynus ir žino, kam iš jų ekstremaliosios situacijos atveju gali prireikti papildomos pagalbos

2. TEORIJA

- 2.1. Žino, ką daryti, jeigu šalia vyksta susišaudymas

- 2.2. Žino, kaip elgtis patekus po nuolaužomis

- 2.3. Yra susipažinęs su KAM parengtomis atmintinėmis, kaip elgtis karo metu

- 2.4. Žino, ką daryti pasirodžius priešiškiems kariams mieste ar gyvenvietėje

- 2.5. Žino, kad negalima fotografuoti Lietuvos kariuomenės ir sąjungininkų karinių objektų, pajėgų, jų judėjimo ir karinės technikos

2.6. Žino, kas yra pilietinis ginkluotas ir neginkluotas pasipriešinimas, kokie yra neginkluoto pasipriešinimo būdai bei žino pagrindinius tarnybos Lietuvos kariuomenėje būdus ir galimybes prisidėti prie ginkluoto pasipriešinimo

2.7. Yra susipažinęs su KAM parengtomis atmintinėmis, kaip elgtis karo metu

3. PRAKTIKA

3.1. Žino, kokie yra civilinės saugos signalai ir kaip elgtis juos išgirdus

3.2. Skiria Lietuvos kariuomenės, Valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) ir NATO šalių karių skiriamuosius ženklus

3.3. Moka pirmosios medicinos pagalbos pagrindus, žino, kokie specifiniai sužeidimai gali būti patiriami karo metu ir kaip jų atveju suteikti pirmąją pagalbą

3.4. Žino, kokie skautiški įgūdžiai yra naudingi ekstremaliosiose situacijose, ir juos tobulina

3.5. Žino, kaip patikrinti informaciją, geba atpažinti propagandą ir dezinformaciją

3.6. Kartą per metus inicijuoja civilinės saugos ir pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms rekomendacijų pritaikymą praktikoje

Aš patvirtinu, kad skautas / skautė

Skauto vardas, pavardė

įgijo pilietinio pasipriešinimo ir atsparumo žinių, įgyvendinant modulio programą.

Patyrusio skauto vadovo vardas, pavardė ir parašas

Modulio ženklas

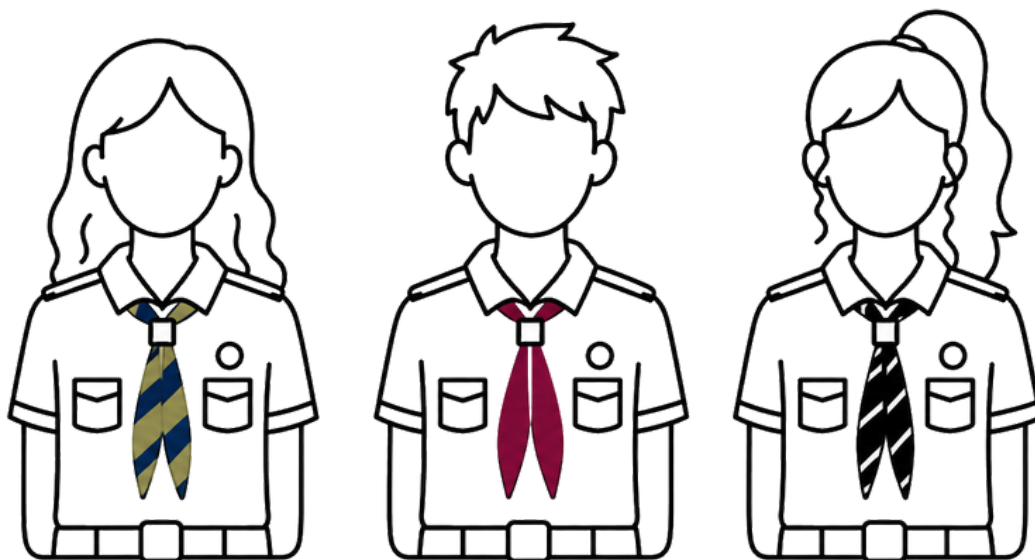
MODULIO UŽBAIGIMO CEREMONIJA

Visiems modulio dalyviams baigus veiklas, rekomenduojama organizuoti žygį su nakvyne į Lietuvos kultūrai ar istorijai svarbią vietą ir ten surengti **modulio ženklo įteikimo ceremoniją**. Siūloma šį susitikimą įprasmingti kūrybiškai.

Vadovas gali pasidalyti su skautais šia mintimi ir paskatinti kiekvieną ją apmąstyti asmeniškai: „Kiekviena išmokta pamoka skautiškame kelyje prisideda prie mano, kaip piliečio, augimo. Valstybė stipri tiek, kiek stiprūs jos piliečiai. Broliai ir sesės, stiprėkime ir budėkime!“

Net ir pabaigus šį modulį, svarbu nuolat atnaujinti žinias ir: vadovautis oficialių institucijų informacija; žinoti ir prisiminti šeimos veiksmų planą; palaikyti ryšį su šeima; padėti jaunesniems ir silpnesniems; neplatinti gandų ir nepatikrintos informacijos; saugoti jautrią informaciją; išlikti budriam ir ramiam.

Ceremonijos metu įteikiamas modulio ženklas – saga.

Vyresnieji skautai

Metodinės kryptys

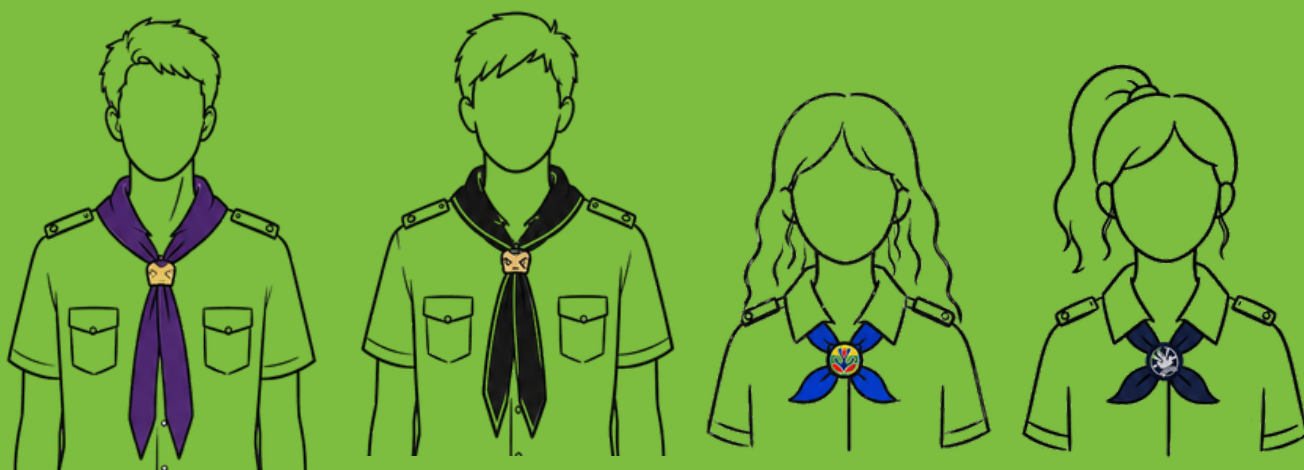
Vyresnysis skautas, duodamas įžodį, pasižada tarnauti. Šis pasižadėjimas nėra tik graži frazė – jis įpareigoja būti naudingu tada, kai to reikia labiausiai. Tarnystė neturi prasidėti nuo žygdarbių. Krizės metu ji gali prasidėti nuo pasirengimo ir paprastų, bet svarbių veiksmų: gebėjimo nuraminti panikuojančią kaimyną, suteikti pirmąją pagalbą ar žinoti, kur jos ieškoti.

Šis modulis skautišką pasižadėjimą tarnauti paverčia konkrečiais darbais ir įgūdžiais, padedančiais pasiruošti veikti sudėtingose situacijose. Tikimės, kad modulį baigęs vyresnysis skautas ne tik pats jausis saugiau ir užtikrinčiau, bet ir taps žmogumi, į kurį prireikus gali atsigręžti kiti – pasirengusiu pasirūpinti ne tik savimi, bet ir padėti savo šeimai, bendruomenei bei valstybei.

Modulį sudaro septyni teminiai blokai, vedantys nuoseklia pasirengimo grandine:

**PASIRŪPINU → PASIRENGIU → PADEDU → ATSIRENKU
→ PRISIDEDU → SUTELKIU → IŠLIEKU**

Ji prasideda nuo atsakomybės už save ir artimiausius žmones, o baigiasi gebėjimu išlikti atspariam, telkti kitus ir prisidėti prie savo bendruomenės bei valstybės. Tai nėra teorija dėl teorijos – kiekvienas blokas suteikia konkrečių, praktiškai pritaikomų ir patikrinamų įgūdžių: gebėjimą uždėti turniketą, atpažinti suklastotą informaciją, žinoti kelią iki artimiausios priedangos ar parengti šeimos veiksmų planą.

1. PASIRŪPINU – SAVIMI, ŠEIMA IR NAMAIS

Namų auditas: kiekvienas skautas savarankiškai įvertina savo šeimos pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms. Susitikimo metu trumpai aptariami rezultatai, o skautai suskirstomi į „atskaitomybės poras“, kurios padeda vienas kitam sekti pasirengimo pažangą ir primena apie sutartus veiksmus.

Pasitikrink:

- ☐ ar yra parengtas ir šeimoje aptartas **šeimos planas**;
- ☐ ar paruoštas **išvykimo krepšys**;
- ☐ ar turite **kalio jodido tablečių**;
- ☐ ar sukauptos pakankamos **maisto ir vandens atsargos**;
- ☐ ar turite veikiantį **radijo imtuvą**.

Rekomenduojami mokymai: Pasiruošimas ekstremalioms situacijoms – parakomanai.lt (2 val., hibridinis)

2. ORIENTUOJUOSI – ŽINAU, KUR IR KAIP VEIKTI

2.1. CIVILINĖS SAUGOS SIGNALAI

„Signalas. Priedanga. Veiksmas.“ – praktinis pasirengimo pratimas. Draugininkas išsiunčia sutartą žinutę visiems draugovės nariams, o vėliau aptariama: ar visi žinojo, kaip turėtų elgtis? Ar žino, kur yra artimiausia priedanga? Kur ieškotų oficialios informacijos? Pratybai aptarti galima pasitelkti ir neseniai Lietuvoje įvykusias situacijas kaip praktinį klausimą: „Ar žinai, kaip elgtumeisi tu?“

2.2. ARTIMIAUSIOS PRIEDANGOS

Žemėlapių analizė: skautai nustato artimiausias priedangas ir susipažįsta su savo miesto evakuacijos planais bei maršrutais. Praktiškai nueina iki artimiausios priedangos ir, esant galimybei, pėsčiomis ar kitu būdu išbando numatytus evakuacijos maršrutus.

2.3. SPROGIMAS / SUSIŠAUDYMAS

Praktinis pratimas: skautai praktiškai mokosi saugiai reaguoti į pavojų – ieškoti priedangos, prireikus atsigulti, nesiartinti prie įtartinų daiktų ar galimų sprogmenų, juos saugiai apeiti ir apie pastebėtą pavojų pranešti.

2. PASIRENGIU – SAUGIAI VEIKTI KILUS GRĖSMEI

2.4. KAIP ELGTIS PATEKUS PO NUOLAUŽOMIS?

Teorinis aptarimas: aptariama pagrindinė veiksmų seka patekus po nuolaužomis – kaip išlikti ramiam, įvertinti savo būklę, tausoti jėgas, apsaugoti kvėpavimo takus ir signalizuoti gelbėtojams apie savo buvimo vietą.

2.5. ĮTARTINAS DAIKTAS / SPROGMUO

Veiksmų protokolas: aptariama, kaip elgtis pastebėjus įtartina daiktą ar galimą sprogmenį – jo neliesti ir nejudinti, saugiai atsitraukti, perspėti aplinkinius ir apie radinį pranešti atsakingoms tarnyboms.

2.6. NEAIŠKIOS GINKLUOTŲ ASMENŲ GRUPĖS

„Kariai kieme“ – greitas testas su Lietuvos kariuomenės, VSAT ir NATO šalių skiriamųjų ženklų kortelėmis. Po testo atliekama situacijų simuliacija pagal **„Sustok – pagalvok – veik“** principą: dalyviai įvertina pateiktą situaciją, galimas grėsmes ir aptaria saugiausią veiksmų seką.

2.7. KĄ DARYTI PASIRODŽIUS PRIEŠIŠKIEMS KARIAMS MIESTE?

Taikomas toks pats situacijų analizės principas kaip ir nagrinėjant neaiškias ginkluotų asmenų grupes – **„Sustok – pagalvok – veik“**. Dalyviai įvertina situaciją, galimas grėsmes ir aptaria saugiausią veiksmų seką.

2.8. SKIRIA LIETUVOS KARIUOMENĖS, VSAT IR NATO ŠALIŲ KARIŲ SKIRIAMUOSIUS ŽENKLUS

Kortelių žaidimas: dalyviai, naudodami korteles su skiriamaisiais ženklais, mokosi juos atpažinti ir priskirti atitinkamai institucijai ar pajėgoms.

2.9. KARO PADĖTIES ĮSTATYMAS

„Sugedęs telefonas“: pasirinkta Karo padėties įstatymo nuostata perduodama žodžiu per dalyvių grandinę visos dienos ar stovyklos metu. Kiekvienas dalyvis turi surasti progą tiksliai perduoti žinutę kitam. Pabaigoje paskutinė žinutės versija palyginama su originalu ir aptariama, kaip bei kodėl informacija pasikeitė.

Rekomenduojami mokymai: Pilietinis pasipriešinimas: teorinis parengimas ir visuotinė gynyba – parakomanai.lt (4 val., hibridinis)

3. PADEDU – SAU IR KITAM

Praktinis pirmosios pagalbos kursas su instruktoriumi: mokomasi uždėti turniketą sau ir kitam, taip pat viena ranka ir riboto matomumo sąlygomis, atlikti žaizdos tamponavimą bei ne trumpiau kaip 5 minutes nepertraukiamai gaivinti manekoną. Karo metu būdingi sužeidimai ir pirmosios pagalbos principai aptariami teoriškai.

Galimi mokymų pasirinkimai:

- Baziniai kraujavimo stabdymo mokymai (Stop The Bleed) – parakomanai.lt (4 val., iki 10 asm.)
- Kaip teisingai naudoti turniketą – parakomanai.lt (3 val., Vilnius)
- TCCC ASM mokymai (Tactical Combat Casualty Care) – parakomanai.lt (8 val., iki 12 asm.)
- Taktinės medicinos mokymai pagal TCCC CLS programą – parakomanai.lt (3 dienos)

4. ATSIRENKU – INFORMACIJĄ IR JOS ŠALTINIUS

„Dezinformacijos laboratorija“ – analizuojamos realios ir sufabrikuotos žinutės, mokomasi atpažinti galimas klastotes, vertinti informacijos patikimumą ir aptariama, kaip kuriama bei plinta dezinformacija.

Naudinga nuoroda: veryverified.eu

Savaitės iššūkis: savaitę aktyviai stebėti informaciją „Facebook“, „Instagram“ ir „X“ socialiniuose tinkluose, bandyti atpažinti dezinformaciją, tikrinti informaciją žinių portaluose ir palyginti, kaip skirtinguose šaltiniuose pateikiama ta pati naujiena.

Rekomenduojami mokymai:

- Medijų raštingumas ir kova su dezinformacija – parakomanai.lt (2 val.)
- OSINT: Internetinė žvalgyba ir informacijos rinkimas – parakomanai.lt (4 val.)

5. PRISIDEDU – PRIE VALSTYBĖS GYNYBOS IR PASIPRIEŠINIMO

„Pasipriešinimas ir mobilizacija“ – kiekvienas skautas baigia pasirinktą kursą „Mobilizacijos mokykloje“. Susitikimo metu dalyviai pasidalija įgytomis žiniomis ir įžvalgomis, diskutuoja apie ginkluoto ir neginkluoto pilietinio pasipriešinimo skirtumus bei piliečio vaidmenį valstybės gynyboje.

Naudinga nuoroda: mobilizacijosmokykla.lt

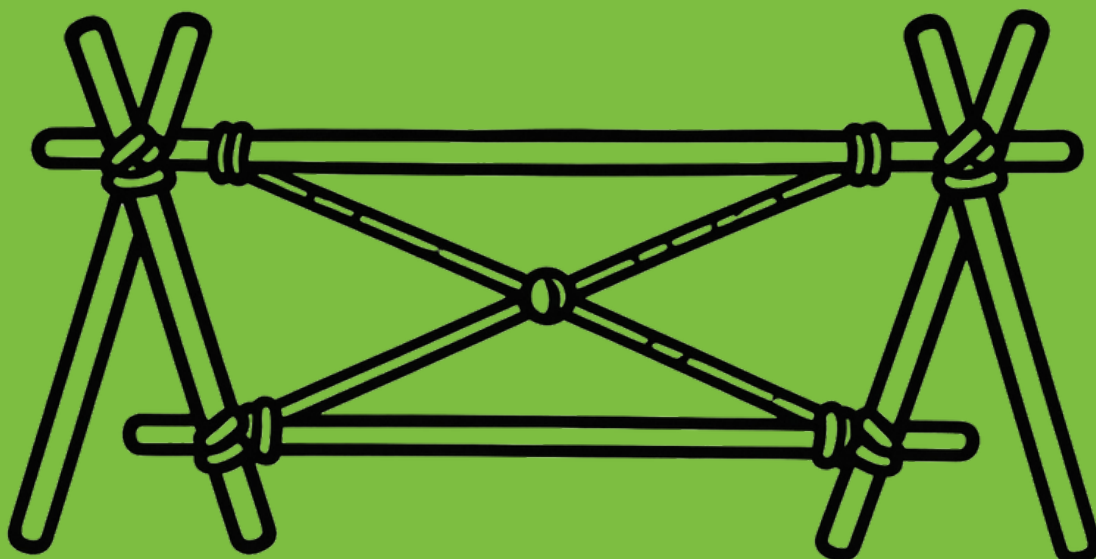
Praktiniai šaudymo mokymai – dalyvauja praktiniuose šaudymo mokymuose, kuriuos veda kvalifikuotas instruktorius, laikantis visų nustatytų saugumo reikalavimų.

Užtvarų ir užkardų rengimas bei priešų trikdymas – skautai išbando pionerijos statinius, galinčius atlikti užtvaros ar kliūtės funkciją. Diskusijos metu aptaria ir kitus galimus priešų veiksmų trikdymo būdus, pavyzdžiui, kelio ženklų uždengimą ar kitus orientavimąsi apsunkinančius veiksmus.

„Mano vaidmuo“ – susipažįsta su skirtingais būdais prisidėti prie valstybės gynybos ir visuomenės atsparumo (karys savanoris, šaulys, Raudonojo Kryžiaus savanoris ir kt.) ir apmąsto, kokį vaidmenį galėtų pasirinkti krizės ar karo atveju.

Rekomenduojami mokymai:

- [Pilietinis pasipriešinimas: teorinis parengimas – parakomanai.lt \(4 val., hibridinis\)](#).

6. SUTELKIU – ŠEIMĄ IR BENDRUOMENĘ

„Karo dienos scenarijus“ – pusdienio trukmės simuliacija pagal konkrečią legendą. Dalyviai suaktyvina šeimos planą, perduoda instrukcijas, organizuoja pagalbą bendruomenei ir veikia ryšio sutrikimų bei laiko spaudimo sąlygomis.

Pažįstame savo kaimynus – kiekvienas dalyvis pasižymi, kurie jo kaimynai yra vieniši, vyresnio amžiaus ar turintys negalią, ir numato, kaip prireikus būtų galima jiems padėti. Papildomai applanoma artimiausia priedanga ir susipažįstama su jos vieta.

7. IŠLIEKU – ATSPARUS KRIZIŲ METU

„Slėptuvė ir kaimynai“ – vizitas į artimiausią oficialią priedangą. Įvertinama jos būklė ir tinkamumas: ar ji prieinama, ventiliuojama, kiek žmonių joje galėtų tilpti. Aptariama, kaip prireikus savo pastate įsirengti laikiną slėptuvę.

Dalyvauja krizių valdymo mokymuose – dalyvauja bent vienuose išoriniuose krizių valdymo, civilinės saugos ar pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms mokymuose, organizuojamuose MPPD, Lietuvos skautijos ar kitų kompetentingų organizacijų.

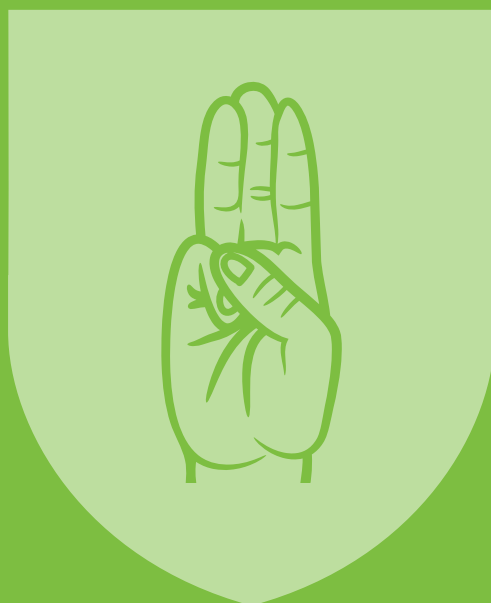
Rekomenduojami mokymai:

- [Psichologinis atsparumas ir stresas ekstremaliose situacijose – parakomanai.lt \(4 val.\)](https://parakomanai.lt/4-val/)
- [Išgyvenimas krizinės situacijos metu – parakomanai.lt \(2 dienos, iki 12 asm.\)](https://parakomanai.lt/2-dienos-iki-12-asm/)

NAUDINGOS NUORODOS VEIKLŲ ĮGYVENDINIMUI:

- **lt72.lt** – praktinė informacija, kaip pasirengti ekstremaliosioms situacijoms ir kaip jų metu elgtis.
- **civsauga.lt** – informacija apie civilinę saugą, galimas grėsmes ir gyventojų veiksmus.
- **kam.lt** – informacija apie Lietuvos gynybą, nacionalinį saugumą ir pilietinį atsparumą.
- **kariuomene.lt** – informacija apie kariuomenę, valstybės gynybą ir piliečių vaidmenį.
- **e-seimas.lrs.lt** – oficialūs Lietuvos teisės aktai ir kita teisinė informacija.
- **redcross.lt** – pirmosios pagalbos žinios, mokymai ir pasirengimas nelaimėms.
- **veryverified.eu** – medijų raštingumas, informacijos tikrinimas ir dezinformacijos atpažinimas.
- **mobilizacijasmokykla.lt** – žinios apie mobilizaciją, pilietinį pasipriešinimą ir pasirengimą valstybės gynybai.
- **ginkluklubas.lt** – praktiniai mokymai ir žinios apie saugų bei atsakingą elgesį su ginklais (yra ir kitų panašias paslaugas teikiančių įmonių).
- **mppd.lrv.lt** – mokymai ir informacija apie pilietinį atsparumą, mobilizaciją bei neginkluotą pilietinį pasipriešinimą.

VADOVŲ, EINANČIŲ PAREIGAS, BINGO

Turi pasiruošę ir šeimoje aptarę šeimos planą.

Kartą per metus inicijuoja (stovyklų ar kitų renginių metu) rekomendacijų pritaikymą praktikoje.

Taiko dokumentą „Rizikų ir krizinių situacijų valdymas: rekomendacijos skautų vadovams“ ruošdamiesi stovykloms ir renginiams.

Yra sudalyvavę bent vienuose LS organizuojamuose krizinių situacijų valdymo mokymuose.

Yra aptarę komunikacijos algoritmą karo metu kartu su savo vienetu ar organizacijos valdymo organo, kuriam priklauso, kolegomis.

Yra susipažinę su KAM parengtomis atmintinėmis, kaip elgtis karo metu.

Žino, kokie galimi civilinės saugos signalai ir kaip elgtis juos išgirdus.

Žino, kokie skautiški įgūdžiai naudingi ekstremaliomis situacijomis ir tobulina šiuos įgūdžius.

Moka pirmosios medicininės pagalbos pagrindus, žino, kokios specifinės žaizdos būna karo metu ir kaip teikti pirmąją pagalbą jų atveju.

Reguliariai sueigų ir stovyklų metu patikrina, kiek vilkai, skautai, patyrę skautai žino, kaip turėtų elgtis karo metu.

Mokymų apie krizinių situacijų valdymo metu pristatytas legendas išbando su vaikais sueigų metu arba valdymo organo, kuriam priklauso, kolegomis.

Žino, ką daryti pastebėjus savo gyvenamojoje aplinkoje ar kitoje šalies vietoje neaiškias ginkluotų asmenų grupes.

MODULIO UŽBAIGIMO CEREMONIJA

Modulio ženklas – ne dalyvavimo simbolis. Tai vyresniojo skauto liudijimas, kad jis yra pasirengęs tarnauti ir padėti krizinėse situacijose. Todėl savęs įsivertinimas nėra formalumas, o modulio ženklas negali būti suteikiamas „avansu“. Tai kiekvieno vyresniojo skauto sąžinės ir atsakomybės reikalas. Skautas, nuoširdžiai pripažįstantis, kad dar turi ko išmokti ar patobulinti, parodo daugiau brandos ir atsakomybės nei tas, kuris paskubomis pažymi visas varneles. Ceremonijos metu įteikiamas modulio ženklas – saga.

KAIP ĮSIVERTINTI?

Prie kiekvieno modulio pabaigos (tam skirtoje vietoje) pasižymėk:

- ✓ Pasiokiau – žinau, moku ir prireikus gebėčiau pritaikyti.
- ◡ Dar tobulinu – turiu žinių, tačiau reikia daugiau praktikos.
- Dar turiu pasiekti – šiai sričiai dar turiu skirti laiko.

Draugovėje kartu peržiūrėkite savo įsivertinimus. Tai nėra egzaminas – padėkite vieni kitiems užpildyti likusias spragas, pasidalykite patirtimi ir kartu nuspręskite, ar esate pasirengę užbaigti modulį.

MODULIO UŽBAIGIMAS

Kai visi modulio gebėjimai pasiekti, draugovė gali pasirinkti prasmingą bendrą veiklą, kuri įprasmintų skautišką tarnystę ir pasirengimą. Tai gali būti kraujo donorystė, bendros praktinės pratybos, informacijos perdavimas jaunesniems skautams.

Modulio užbaigimą rekomenduojama pažymėti susitikimu ir modulio ženklų įteikimu.

Modulio užbaigimo variantai:

- **Kraujo donorystė.** Vienetas kartu apsilanko kraujo donorystės centre. Tai gali tapti prasmingu modulio užbaigimu, praktiškai įprasminančiu skautišką tarnystę.
- **Organų donorystės temos pažinimas.** Organizuojama veikla, skirta susipažinti su organų donoryste ir jos reikšme. Pilnamečiai dalyviai, jei patys apsisprendžia, gali išreikšti savo valią dėl donorystės.
- **Vyresniųjų skautų pratybos.** Organizuojamos pratybos savo draugovės ar būrelio rate, kurių metu praktinėse užduotyse ir simuliacijose įtvirtinamos modulio metu įgytos žinios ir įgūdžiai.

